

بررسی تجربی دوره گردش وجه نقد و تجزیه و تحلیل نقدینگی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران

دکتر محمد نمازی^۱

ابراهیم منصوری^۲

بین دوره گردش وجه نقد و نسبت جاری وجود دارد، اما بین دوره گردش وجه نقد و نسبت سریع رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین دوره گردش وجه نقد رابطه مثبت و معنی داری با دوره وصول حساب های دریافتی و دوره گردش موجودی های کالا داشته و رابطه منفی و معنی داری با دوره پرداخت حساب های پرداختی دارد.

دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت سود خالص به فروش و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام دارد

در ارتباط با بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های سودآوری، مشاهده می شود که دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت سود خالص به فروش و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام دارد، اما رابطه معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت بازده دارایی ها مشاهده نشده است.

چکیده

این تحقیق «دوره گردش وجه نقد» را به عنوان یک شاخص نقدینگی در شرکت های بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار می دهد و سعی می کند رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع، رابطه بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن و همچنین رابطه بین دوره گردش وجه نقد با سودآوری و وضعیت بدهی ها را مورد بررسی قرار دهد.

جهت انجام تحقیق، از اطلاعات کلیه شرکت های بورس اوراق بهادار تهران در طول یک دوره ۵ ساله استفاده شده است. روش های آماری مورد استفاده رگرسیون و ضریب همبستگی است.

نتایج تحقیق نشان می دهد که رابطه مثبت و معنی داری

مسأله اصلی تحقیق

موضوع اصلی این پژوهش بررسی و تجزیه و تحلیل نقدینگی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نقدینگی^۲ عبارت از توانایی شرکت جهت انجام تعهدات کوتاه مدت در سررسید می باشد (فاستر^۳، ۱۹۸۶). در این تحقیق سعی بر آن است تا نشان داده شود آیا نسبت های متداول نقدینگی شامل نسبت جاری و نسبت سریع می توانند واقعاً بیانگر نقدینگی شرکت های بورس باشند. در این پژوهش ارتباط بین نقدینگی و سودآوری و همچنین ارتباط بین نسبت های اهرمی و نسبت نقدینگی نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

تشریح و بیان موضوع

تحلیلگران مالی به طور سنتی از نسبت های جاری و سریع به عنوان متداول ترین نسبت های مالی جهت بررسی وضعیت نقدینگی شرکت ها استفاده می کنند. این نسبت ها که به نسبت های نقدینگی معروفند جهت ارزیابی توانایی شرکت در پرداخت تعهدات کوتاه مدت بکار می روند (دستگیر، ۱۳۶۹) اما اکنون این سؤال مطرح می شود که آیا نسبت های مالی فوق واقعاً می توانند بیانگر نقدینگی شرکت باشند؟ آیا نسبت های جاری و سریع می توانند شاخصی برای ارزیابی توانایی شرکت جهت ایفای تعهدات کوتاه مدت محسوب شوند؟

از این رو در این مطالعه ارتباط بین نسبت های متداول نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت پویای نقدینگی (دوره گردش وجه نقد) مورد بررسی قرار می گیرد تا میزان مفید بودن نسبت های جاری و سریع به عنوان شاخصی جهت ارزیابی توانایی شرکت در ایفای تعهدات کوتاه مدت مشخص شود.

مسأله دیگری که در این پژوهش به آن پرداخته می شود این است که: آیا میزان سودآوری ارتباطی با سطوح مختلف نقدینگی شرکت دارد؟ آیا ارتباطی بین ارزش شرکت و نقدینگی وجود دارد؟ جنتری و دیگران^۴ (۱۹۹۰) معتقدند که دوره گردش وجه نقد به عنوان یک شاخص نقدینگی قوی به

سرانجام در بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های اهرمی مشاهده می شود که دوره گردش وجه نقد رابطه منفی و معنی داری با نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام دارد.

واژه های کلیدی: نقدینگی، دوره گردش وجه نقد، نسبت های نقدینگی، نسبت های سودآوری، نسبت های اهرمی، بورس اوراق بهادار تهران.

مقدمه

یکی از وظایف اساسی مدیران مالی شرکت ها، مدیریت سرمایه در گردش می باشد. سرمایه در گردش شامل دارایی ها و بدهی های جاری شرکت می باشد. تصمیمات مختلفی که توسط مدیران در ارتباط با دارایی ها و بدهی های جاری و سطوح مختلف نگهداری هر یک از آنها اتخاذ می شود به میزان زیادی عملکرد شرکت را تحت تأثیر قرار می دهد. میزان سرمایه گذاری در دارایی های جاری به نحو مطلوب و مؤثر می تواند شرکت را در دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده موفق گرداند. تصمیم گیری در مورد میزان خرید و نگهداری دارایی های جاری از محل منابع شرکت و یا استفاده از بدهی های جاری برای نیازهای روزمره شرکت به میزان زیادی نقدینگی شرکت را تحت تأثیر قرار می دهد.

نگهداری بیش از اندازه دارایی های جاری منجر به اتلاف و ناکارآمدی منابع و سرمایه شرکت و نگهداری دارایی های جاری به میزان کم منجر به بی اعتمادی اعتباردهندگان به شرکت می گردد. از طرف دیگر هر گونه ارزیابی نادرست از وضعیت نقدینگی شرکت منجر به ایجاد مشکلات جدی برای شرکت ها گردیده و ممکن است شرکت ها را از ایفای تعهدات خود در سررسید ناتوان گرداند و حتی آنها را تا مرز ورشکستگی پیش ببرد. بنابراین ارزیابی صحیح از وضعیت نقدینگی شرکت ها و شناخت عوامل اساسی مؤثر بر نقدینگی می تواند مدیران را در اتخاذ تصمیمات مؤثر و کارا کمک نماید.

- ۲- تجزیه و تحلیل های دقیق تری از نسبت های متداول نقدینگی (نسبت جاری و سریع).
- ۳- تعیین ارتباط بین نسبت های استاتیک^۴ نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت پویای^۵ نقدینگی (دوره گردش وجه نقد).
- ۴- ارتباط بین نقدینگی و سودآوری شرکت.
- ۵- ارتباط بین نقدینگی و نحوه تأمین مالی شرکت.

ادبیات و پیشینه تحقیق

ریچاردز و لافلین^۶ (۱۹۸۰) به انتقاد از نسبت های سنتی نقدینگی یعنی نسبت جاری و سریع پرداختند و دوره گردش وجه نقد را به عنوان یک شاخص پویا و نوین نقدینگی توسعه دادند. نسبت های جاری و سریع نشان دهنده ظرفیت واحد انتفاعی برای انجام تعهدات کوتاه مدت می باشد و بطور سنتی در تجزیه و تحلیل نقدینگی مورد استفاده قرار می گیرند. دوره گردش وجه نقد از زمانی که بابت مواد اولیه پول پرداخت می شود، شروع شده و تا زمانی که مطالبات ناشی از فروش کالا دریافت می شود، ادامه می یابد. دوره عملیات شرکت شامل چهار مرحله اساسی خرید، تولید، فروش و وصول مطالبات می باشد. بنابراین دوره گردش وجه نقد، خالص دوره زمانی بین پرداخت بدهی ها و دریافت وجه نقد از محل وصول مطالبات می باشد. هر چه دوره گردش وجه نقد کوتاه تر باشد، وضعیت نقدینگی بهتر و مطلوب تر می باشد. شکل (۱) که توسط ریچاردز و لافلین مدون شده است اجزای دوره گردش وجه نقد و نحوه ارتباط بین آنها را نشان می دهد.

چرخه عملیاتی شامل مجموع دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی است. دوره گردش موجودی ها مدت زمانی است که مواد اولیه خریداری شده، به کالا تبدیل و به فروش می رسد. دوره وصول حساب های دریافتی فاصله زمانی بین فروش کالا و دریافت وجه کالای فروش رفته است. هر چه دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی پایین تر باشد و یا به عبارت دیگر هر چه سیکل عملیاتی کوتاه تر باشد به این معنی است که مواد اولیه سریع تر به کالا تبدیل و وجه حاصل از فروش

طور غیر مستقیم با ارزش شرکت ارتباط دارد. زیرا دوره گردش وجه نقد پایین (نقدینگی بالا) در مقابل دوره گردش وجه نقد بالا (نقدینگی پایین) به این معنی است که شرکت وجه نقد ناشی از فروش کالا را سریع تر دریافت کرده، اما پرداخت های جاری خود را دیرتر انجام می دهد. بنابراین خالص ارزش فعلی جریان نقدی و در نتیجه ارزش شرکت افزایش می یابد.

بنابراین جهت بررسی این موضوع، ارتباط بین نسبت های سودآوری و نسبت های نقدینگی مورد بررسی قرار می گیرد.

ضرورت انجام تحقیق

بدون شک تصمیمات کوتاه مدت مدیریت مالی نقش مهمی در عملکرد شرکت ایفاء می کند. بررسی اهمیت و درک اثر تأمین مالی کوتاه مدت بر عملکرد شرکت، مدیران مالی شرکت ها را در انجام وظایف خود به نحو مطلوب و کارا کمک می نماید. تجزیه و تحلیل دقیق وضعیت نقدینگی شرکت توسط مدیران به آنها این امکان را می دهد که برای مقابله با حوادث و وقایع پیش بینی شده و پیش بینی نشده اقدامات و تصمیمات لازم را اتخاذ نمایند.

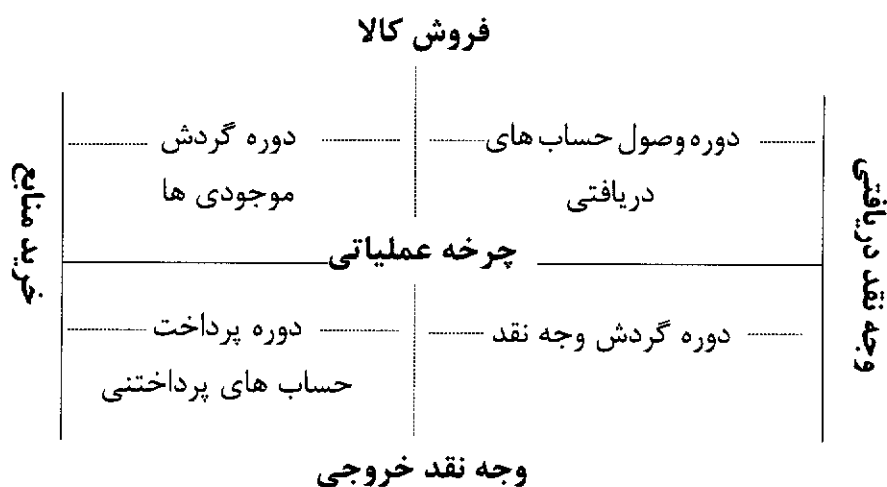
یکی از ضرورت های انجام این تحقیق تعیین مهم ترین عامل مؤثر بر دوره گردش وجه نقد در صنایع مختلف بورس می باشد تا مدیران شرکت ها با آگاهی از این موضوع بتوانند با اتخاذ تدابیر مناسب وضعیت نقدینگی خود را بهبود بخشند. بررسی عملکرد مدیران مالی در تأمین مالی کوتاه مدت با انجام این تحقیق میسر می گردد. بستانکاران تجاری و اعتباردهندگان کوتاه مدت که از نسبت های جاری در تعیین قدرت بازپرداخت بدهی های جاری شرکت ها استفاده می کنند باید در تجزیه و تحلیل های خود از نقدینگی شرکت، دقت و آگاهی لازم را به عمل آورند. این تحقیق می تواند اطلاعات مناسبی را برای آنها ارائه کند.

اهداف اساسی تحقیق

اهداف اساسی این تحقیق عبارتند از:

- ۱- بررسی عملکرد مدیران مالی در تأمین مالی کوتاه مدت.

شکل ۱- اجزای دوره گردش وجه نقد و ارتباط بین آنها

کالا سریع تر دریافت می شود. که این معنی مطلوب بودن وضعیت نقدینگی می باشد.

مقداری از سرمایه در گردش مورد نیاز در جریان سیکل عملیاتی (موجودی های کالا) می تواند از طریق فروشندگان کالا و مواد اولیه و با ایجاد بدهی های کوتاه مدت (تأمین مالی کوتاه مدت) تأمین شود. این نوع تأمین مالی که تأمین مالی خود به خودی نامیده می شود به صورت غیرارادی افزایش یا کاهش می یابد و میزان در دسترس بودن آن بستگی به شرایط اعتباری پیشنهاد شده توسط فروشندگان کالا و میزان کالای خریداری شده دارد. بنابراین در تجزیه و تحلیل نقدینگی به وسیله شاخص دوره گردش وجه نقد، لازم است دوره پرداخت حساب های پرداختی نیز مورد توجه قرار گیرد. زیرا مقداری از سرمایه در گردش لازم در جریان سیکل عملیاتی می تواند به وسیله اعتبار دهندگان کوتاه مدت تأمین مالی شود. این محققین عنوان نمودند که ارزیابی های نادرست از وضعیت نقدینگی شرکت ها باعث می شود که بستانکاران و اعتبار دهندگان بر آورد نادرستی از ریسک ورشکستگی داشته باشند. آنها دو ایراد اصلی را به نسبت های جاری و سریع وارد کردند:

۱- این نسبت ها اطلاعات مناسب در مورد میزان جریان نقدی در جریان عملیات عادی شرکت را ایجاد نمی کنند. به این معنی که میزان نقدینگی مورد نیاز روزانه

جهت گردش عملیات عادی شرکت را نشان نمی دهند.
۲- نسبت های جاری و سریع تنها توانایی بازپرداخت تعهدات شرکت از طریق دارایی های جاری را در زمان ورشکستگی نشان می دهند و موضوع تداوم فعالیت را مد نظر قرار نمی دهند.

این پژوهشگران در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که رویه های سرمایه در گردش که موجب طولانی شدن دوره گردش وجه نقد می گردد، انتظار می رود باعث افزایش نسبت های جاری و سریع گردد. به عبارت دیگر آنها نتیجه گرفتند که ارتباط مثبتی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. یعنی افزایش نسبت های جاری و سریع باعث افزایش دوره گردش وجه نقد می گردد. افزایش نسبت های جاری و سریع بطور سنتی به عنوان بهبود وضعیت نقدینگی شرکت ها تلقی می شود در حالی که افزایش دوره گردش وجه نقد به مفهوم کاهش نقدینگی و بدتر شدن وضعیت نقدینگی شرکت ها می باشد. سرانجام این محققین پیشنهاد نمودند به منظور انجام تجزیه و تحلیل های دقیقی از وضعیت نقدینگی شرکتها، دوره گردش وجه نقد به عنوان یک نسبت مکمل همراه با نسبت های جاری و سریع بکار گرفته شود.

بسلی و مییر^{۱۱} (۱۹۸۷) روابط بین سرمایه در گردش و دوره گردش وجه نقد را در شرکت های آمریکایی و در فاصله

سال های ۱۹۶۹ - ۱۹۸۳ مورد مطالعه قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که دوره گردش وجه نقد بیشترین ارتباط را با موجودی های کالا دارد. بنابراین به اعتقاد این محققین فعالیت های مربوط به موجودی کالا مهم ترین عنصر دوره گردش وجه نقد و به تبع آن نقدینگی می باشد. همچنین آنها نتیجه گرفتند که طول دوره گردش وجه نقد و اجزای آن از یک صنعت به صنعت دیگر متفاوت می باشد.

کامات^{۱۱} (۱۹۸۹) بطور تجربی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع را مورد بررسی قرار داد. او پژوهش خود را بر روی شرکت های آمریکایی و در فاصله سال های ۱۹۸۴ - ۱۹۷۰ انجام داد. نتایج تحقیق وی نشان داد که نسبت های جاری و سریع ارتباط منفی و معنی داری با دوره گردش وجه نقد دارند.

لایرودی و مک کارتی^{۱۲} (۱۹۹۲) به بررسی تجربی دوره گردش وجه نقد در شرکت های کوچک پرداختند. این محققین جهت انجام این پژوهش داده های مورد نیاز را از میان شرکت های آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۸۸ - ۱۹۸۴ جمع آوری نمودند. آنها براساس تحقیق انجام شده توسط ریچاردز و لافلین فرضیه زیر را ارائه نمودند: «ارتباط مثبتی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد». نتایج بررسی آنها نشان داد که بین دوره گردش وجه نقد و نسبت جاری ارتباط منفی وجود دارد، اما این ارتباط از لحاظ آماری معنی دار نیست.

موس و استای^{۱۳} (۱۹۹۳) براساس داده های استاندارد و پورز،^{۱۴} ارتباط بین نسبت های جاری و سریع را با دوره گردش وجه نقد در فاصله سال های ۱۹۹۰ - ۱۹۷۱ در شرکت های آمریکایی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. آنها در تحقیق خود دریافتند که ارتباط بین دوره گردش وجه نقد با نسبت های جاری و سریع مثبت و معنی دار می باشد. این ارتباط مثبت نشان می دهد که اگر چه افزایش نسبت های جاری و سریع مطلوب به نظر می رسد، اما سرمایه گذاری زیاد در سرمایه در گردش که همزمان باعث افزایش طول دوره گردش وجه نقد می گردد منجر به ایجاد مشکلات جدی برای شرکت می گردد و لازم است که موقعیت نقدینگی بطور دقیق تری

مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

اسمیت و بیچ من^{۱۵} (۱۹۹۷) ارتباط بین سرمایه در گردش و نسبت بازده دارایی ها را مورد مطالعه قرار دادند. آنها تحقیق خود را بر روی ۱۳۵ شرکت از شرکت های بورس اوراق بهادار ژوهانسبورگ^{۱۵} در فاصله سال های ۱۹۸۴ تا ۱۹۹۳ انجام دادند. این پژوهشگران از نسبت های جاری، سریع، دوره گردش وجه نقد، خالص چرخه تجاری و نسبت خالص و جوه بر کل دارایی ها به عنوان شاخص های نقدینگی و از نسبت بازده دارایی ها به عنوان شاخص سودآوری جهت بررسی ارتباط بین نقدینگی و سودآوری استفاده نمودند.

هان شین و سونن^{۱۶} (۱۹۹۸) به مطالعه ارتباط بین نقدینگی و سودآوری در شرکت های آمریکایی پرداختند. این تحقیق بر روی ۵۸۹۸۵ شرکت آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۴ انجام گرفت. این پژوهشگران، خالص چرخه تجاری را به عنوان شاخص سودآوری مورد استفاده قرار دادند. خالص چرخه تجاری همان دوره گردش وجه نقد است، با این تفاوت که اجزای تشکیل دهنده دوره گردش وجه نقد (دوره وصول حساب های دریافتی، دوره گردش موجودی ها و دوره پرداخت حساب های پرداختی) به صورت درصدی از فروش نشان داده می شوند. روش های آماری مورد استفاده در این تحقیق ضریب همبستگی پیرسون، اسپیرمن و رگرسیون بود. نتایج تحقیق این پژوهشگران حاکی از ارتباط منفی و معنی داری بین خالص چرخه تجاری و نسبت های سودآوری (نسبت سود عملیاتی به خالص فروش و نسبت سود عملیاتی به کل دارایی ها) بود. آنها در نهایت عنوان نمودند که هر چه خالص چرخه تجاری در شرکت ها پایین تر باشد، میزان سودآوری شرکت ها افزایش می یابد.

لایرودی و دیگران^{۱۸} (۱۹۹۲) دوره گردش وجه نقد و ارتباط آن با نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و سریع) را در شرکت های انگلیسی مورد مطالعه قرار دادند. آنها جهت انجام تحقیق خود نمونه ای به اندازه ۲۴۶ شرکت از میان شرکت های بورس اوراق بهادار لندن در فاصله سال های ۱۹۹۳ - ۱۹۹۷ را انتخاب نمودند. روش آماری مورد استفاده توسط این محققین جهت آزمون فرضیات تحقیق، ضریب

وجه نقد و دوره پرداخت حساب های پرداختنی ارتباط منفی و معنی داری وجود دارد.

لایرودی و لازاریدس^{۲۰} (۱۹۹۹) دوره گردش وجه نقد را به عنوان یک شاخص نقدینگی پویا در شرکت های یونانی مورد بررسی قرار دادند و سعی نمودند ارتباط آن را با نسبت های جاری و سریع بررسی نمایند. این پژوهش بر روی صنایع غذایی در بورس اوراق بهادار یونان انجام گرفت. قبل از بررسی ارتباط بین دوره گردش

وجه نقد و نسبت های جاری و سریع آنها استنباط نمودند که این ارتباط می تواند مثبت یا منفی باشد. استدلال این پژوهشگران این است که هر گونه تصمیمات مدیریتی در مورد سرمایه در گردش موجب تغییر هر سه شاخص نقدینگی یعنی دوره گردش وجه نقد، نسبت های جاری و سریع آنها می گردد. در صورتی که مدیران برای تأمین سرمایه در گردش

شرکت از تأمین مالی بلند مدت به جای تأمین مالی کوتاه مدت استفاده نمایند، هر سه شاخص نقدینگی همزمان افزایش می یابد ولی نتایج آنها متفاوت می باشد. اما در صورتی که مدیران دارایی های جاری خود را از طریق تأمین مالی کوتاه مدت (بدهی های جاری) تأمین نمایند، در این حالت ممکن است ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود داشته باشد که این امر حاکی از عملکرد مطلوب مدیریت در تأمین سرمایه در گردش می باشد. لایرودی و لازاریدس جهت بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع فرضیه زیر را عنوان نمودند: «ارتباطی مثبت بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد.» این پژوهشگران جهت تجزیه و تحلیل فرضیات خود از ضریب همبستگی پیرسون و تجزیه و تحلیل های رگرسیونی استفاده نمودند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین دوره گردش

همبستگی پیرسون بود. هدف آنها از بررسی ارتباط دوره گردش وجه نقد با نسبت های جاری و سریع، روشن کردن این مطلب بود که آیا بین نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و نسبت سریع) و نسبت نوین نقدینگی (دوره گردش وجه نقد) از لحاظ تفسیر و مفهوم تناقضی وجود دارد یا خیر؟ اگر ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع مشاهده شود، به این معنی است که

نسبت های سنتی و نوین نقدینگی می توانند بطور مشابه جهت تفسیر نقدینگی بکار برده شوند. آنها جهت دستیابی به هدف خود فرضیه ای با این عنوان ارائه نمودند. «ارتباطی منفی بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد.» نتایج حاصل از پژوهش این محققین حاکی از رد فرضیه ارائه شده به وسیله آنها بود. این نتایج نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین

دوره گردش وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. نتایج این تحقیق نشان داد که همزمان با افزایش نسبت های جاری و سریع، دوره گردش وجه نقد نیز افزایش می یابد. بنابراین افزایش نسبت های جاری و سریع الزاماً نمی تواند به عنوان بهبود وضعیت نقدینگی تلقی شود، زیرا افزایش همزمان دوره گردش وجه نقد حاکی از بدتر شدن موقعیت نقدینگی می باشد.

لایرودی و دیگران^{۱۹} (۱۹۹۹) به مطالعه ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن در شرکت های بورس سهام لندن در فاصله سال های ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۷ پرداختند. هدف از این مطالعه تعیین مهم ترین عامل مؤثر بر دوره گردش وجه نقد و در نتیجه مؤثر بر نقدینگی شرکت های بورس سهام لندن بود. نتایج تحقیق آنها نشان داد که دوره گردش وجه نقد ارتباط مثبت و معنی داری با دوره گردش موجودی ها و دوره وصول حساب های دریافتی دارد. اما بین دوره گردش

هر گونه تصمیمات مدیریتی

در مورد سرمایه در گردش

موجب تغییر هر سه شاخص

نقدینگی یعنی

دوره گردش وجه نقد،

نسبت های جاری و سریع آنها

می گردد

وجه نقد و نسبت های جاری و سریع وجود دارد. بنابراین آنها مشاهده نمودند که، اگر چه افزایش نسبت های جاری و سریع به عنوان بهبود نقدینگی شرکت ها تفسیر می شود، اما همزمان با آن دوره گردش وجه نقد نیز افزایش یافته و این به معنی کاهش نقدینگی و در نتیجه وجود مشکلات نقدینگی در آینده می باشد.

لایرودی و لزاریدس (۲۰۰۰) به بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن در شرکت های صنایع غذایی بورس اوراق بهادار یونان پرداختند. دوره مورد مطالعه سال ۱۹۹۷ و تعداد شرکت های مورد مطالعه ۸۲ شرکت بود. نتایج این تحقیق نشان داد که ارتباط مثبت و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و دوره وصول حساب های دریافتی و همچنین بین دوره گردش وجه نقد و دوره گردش موجودی کالا وجود دارد. همچنین بین دوره گردش وجه نقد و دوره پرداخت حساب های پرداختی ارتباط منفی و معنی داری مشاهده شد. نتایج این تحقیق نشان داد که دوره وصول حساب های پرداختی مهم ترین متغیر در طول دوره گردش وجه نقد و به تبع آن مهمترین عنصر مؤثر بر نقدینگی می باشد.

چارلتون و دیگران^{۱۱} (۲۰۰۲) ارتباط بین جریان نقدی و سرمایه گذاری را در شرکت های آمریکایی در فاصله سال های ۱۹۹۸-۱۹۸۰ مورد مطالعه قرار

دارند. آنها در بررسی ارتباط بین جریان نقدی و سرمایه گذاری دو فاکتور، صنعت و محدودیت های مالی را در مورد توجه قرار دادند. این محققین شرکت ها را در داخل هر صنعت به سه دسته شامل شرکت های با نقدینگی بالا (دوره گردش وجه نقد پایین)، شرکت های با نقدینگی متوسط (دوره گردش وجه نقد متوسط) و شرکت های با نقدینگی پایین (دوره گردش وجه نقد بالا) تقسیم بندی نمودند. نتایج این تحقیق نشان داد که محدودیت های مالی، ارتباط بین

جریان نقدی و سرمایه گذاری را براساس درجه دوره گردش وجه نقد در داخل هر صنعت تحت تأثیر قرار می دهد. آنها در تحقیق خود به شواهدی از «تئوری چهارچوب ترجیحی»^{۱۲} در صنایع تولیدی خدماتی و شرکت های پیمانکاری دست یافتند. این تئوری عنوان می کند که وجه نقد داخلی شرکت ارزان ترین منبع برای سرمایه گذاری می باشد.

وانگ^{۱۳} (۲۰۰۲) ارتباط مدیریت نقدینگی با سودآوری و ارزش شرکت در شرکت های تایوانی و ژاپنی را مورد مطالعه قرار داد. این تحقیق بر روی ۱۵۵۵ شرکت ژاپنی و ۳۷۵ شرکت تایوانی در فاصله سال های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۶ انجام گرفت. روش آماری مورد استفاده، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون بود. نتایج این تحقیق نشان داد که ارتباط منفی و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های سودآوری (نسبت بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت بازده دارایی ها) وجود دارد. همچنین آنها دریافتند که مدیریت نقدینگی متهورانه^{۱۴} (ریسک پذیری در مدیریت نقدینگی) که با کاهش دوره گردش وجه نقد اتفاق می افتد، باعث بهبود عملکرد شرکت و در نتیجه افزایش ارزش شرکت ها می گردد.

شباهنگ (۱۳۷۳) به بررسی و تشریح ارقام تشکیل دهنده سرمایه در گردش و نیز نقش مدیر مالی در اعمال مدیریت بر سرمایه در گردش یعنی دارایی ها و بدهی های

جاری پرداخته است. به اعتقاد وی چهار نوع اصلی دارایی های جاری شامل موجودی نقد، اوراق بهادار، حساب های دریافتی و موجودی های می باشد. او عنوان می کند که سرمایه گذاری بیش از اندازه در دارایی های جاری موجب ایجاد هزینه فرصت از دست رفته خواهد شد و از طرف دیگر سرمایه گذاری کمتر از حد لازم در دارایی های جاری نیز ممکن است پر هزینه باشد. مثلاً نابسندگی بودن وجه نقد موجب می شود که تعهدات واحد انتفاعی به موقع ایفا نشود یا نگهداری موجودی ها به میزان

دوره وصول حساب های پرداختی

مهم ترین متغیر در طول دوره

گردش وجه نقد و به تبع

آن مهم ترین عنصر

مؤثر بر نقدینگی می باشد

نقد^{۱۹} و شاخص دوره گردش وجه نقد تعدیل شده^{۲۰} را معرفی و مورد نقد و بررسی قرار داده اند. آنها نتیجه گرفتند که هر کدام از این شاخص ها یک یا چند بعد از ابعاد نقدینگی را نادیده می گیرد که این امر ناشی از تعریف آنها از نقدینگی بوده و یا ناشی از پیچیدگی لحاظ کردن همه ابعاد نقدینگی در یک مدل معین می باشد. در نهایت این محققین پیشنهاد کردند، مدلی که علاوه بر دخالت دادن ذخیره های نقدینگی، توجه ویژه ای به جریانات نقدی آتی داشته باشد و همچنین میزان توازن فاصله دریافتی ها و پرداختی ها را مدنظر قرار دهد می تواند تا حد زیادی جایگزین مفیدی برای مدل های موجود باشد.

مدرس (۱۳۸۰) به بررسی رابطه بین اطلاعات حسابداری و جریان نقدی عملیاتی پرداخت. اطلاعات حسابداری شامل جریان های نقدی عملیاتی، سود حسابداری، جریان های نقدی عملیاتی و سود حسابداری و جریان های نقدی و اقلام مربوط به دارایی ها و بدهی های جاری بود. وی به این نتیجه رسید که ورود اطلاعات مربوط به نقدینگی توان پیش بینی سود را برای پیش بینی سودهای آتی افزایش می دهد و بنابراین اطلاعات مربوط به نقدینگی سودمند است. ثقفی و هاشمی (۱۳۸۳) نیز رابطه بین جریان های نقدی عملیاتی و اقلام نقدی صورت های مالی را بررسی نمودند و نتیجه گرفتند که بین جریان های نقدی عملیاتی و سود حسابداری و اجزای آن رابطه معنی داری وجود دارد. در مجموع، یافته های آنها با نظریه توانایی سود حسابداری و اجزای آن در پیش بینی جریان های نقدی عملیاتی هماهنگی دارد. نمازی و خواجوی (۱۳۸۳) در بررسی مربوط به سودمندی نسبت های مالی، به این نتیجه گیری رسیدند که بین نسبت آتی به عنوان شاخص نقدینگی و شاخص ریسک سیستماتیک شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معنی داری وجود دارد. این رابطه در جهت عکس می باشد.

ناکافی موجب از دست رفتن فروش و نارضایتی مشتریان می گردد. بنابراین اعمال مدیریت کار آمد و اثر بخش بر دارایی های جاری مستلزم این است که با قواعد کلی مربوط به سرمایه گذاری در هر یک از انواع دارایی های جاری آشنا شویم. همچنین وی در ارتباط با بدهی های جاری عنوان می کند که

وام گیری کوتاه مدت نوعاً برای پشتیبانی سرمایه گذاری در دارایی های جاری بکار می رود و در انتخاب تأمین مالی کوتاه مدت لازم است مواردی مانند هزینه تأمین مالی، قابلیت اتکاء، محدودیت ها و انعطاف پذیری مورد توجه مدیر مالی واقع شود. در نهایت او یکی از اهداف واحدهای انتفاعی را، حفظ نقدینگی کافی به منظور پرداخت به موقع تعهدات بر شمرده و عنوان می کند که انجام تعهدات نقدی چندان آسان نیست زیرا

سود آوری و نقدینگی الزاماً بطور همسو حرکت نمی کنند و ممکن است واحدهای تجاری علیرغم سود آوری نسبتاً مطلوب با کمبود نقدینگی جهت ایفای تعهدات خود مواجه شوند. بنابراین به منظور ایجاد توازن بین نقدینگی از یک سو و سود آوری از سوی دیگر مدیریت و جوه نقد باید اعمال شود. یعنی ضمن این که از موجود بودن نقدینگی کافی جهت پرداخت به موقع تعهدات اطمینان حاصل شود، از راکد ماندن وجه نقد و لطمه وارد شدن به سود آوری جلوگیری به عمل می آید.

جهانخانی و طالبی (۱۳۷۸) انواع شاخص های نقدینگی را در دو گروه شاخص های نقدینگی سنتی و شاخص های نوین نقدینگی مورد بررسی قرار دادند. در بخش شاخص های سنتی، به نسبت جاری و نسبت آتی توجه شده و ضمن بیان نقاط ضعف و ایرادهای آنها، به ارائه پیشنهادهایی جهت قابل استفاده کردن این شاخص ها پرداخته اند. همچنین در بخش شاخص های نوین نقدینگی شاخص هایی همچون شاخص فراگیر نقدینگی^{۲۱}، شاخص تطبیق سررسید^{۲۲}، شاخص مانده نقدی خالص^{۲۳}، شاخص لامبا^{۲۴}، شاخص دوره گردش وجه

ورود اطلاعات مربوط به نقدینگی

توان پیش بینی سود را برای

پیش بینی سودهای آتی

افزایش می دهد و بنابراین

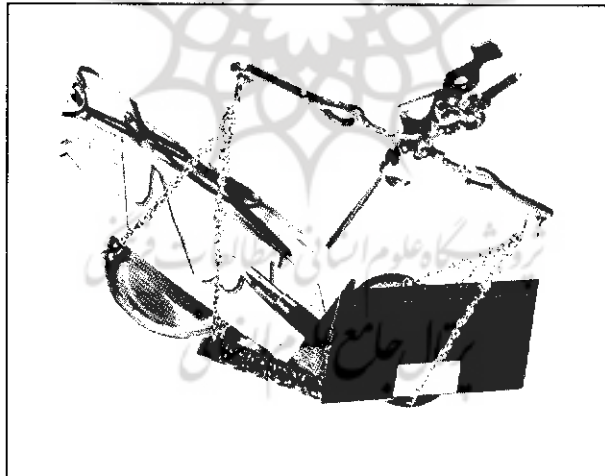
اطلاعات مربوط به

نقدینگی سودمند است

مقایسه ارتباط تغییرات سودخالص و جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

دکتر رضوان حجازی^۱
صدیقه دوستیان^۲

نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که، فقط سود خالص با بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس همبستگی دارد. به طوری که ۱٫۶٪ تغییرات بازده سهام را می توان با متغیر سود خالص توضیح داد. در نهایت مدل رگرسیون با توجه به متغیر موثر بر ارزش گردید. واژه های کلیدی: بازده سهام، سود حسابداری، جریان نقدی عملیاتی.

اگر چه حسابداری تعهدی با تطابق هزینه ها با درآمدها در تجزیه و تحلیل سودآوری بلند مدت با اهمیت می باشد، یا این وجود گزارشگری جریان نقد برای موسسه ضروری است.

چکیده

از آنجا که منبع اطلاعاتی بسیاری از اشخاصی که به هر دلیل نیاز به ارزیابی و نهایتاً تصمیم گیری در مورد یک شرکت دارند صورت های مالی سالانه آن شرکت می باشد، موضوع تحقیق حاضر مقایسه میزان ارتباط تغییرات سود خالص و تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شده است.

مقدمه

حسابداری تعهدی تلاش دارد تا مجموعه معاملات و سایر رویدادها و مواردی را که دارای تبعات و نتایج نقدی برای بنگاه است در طول همان دوره ای که آن معاملات، رویدادها و موارد اتفاق افتاده اند اثرشان را در بنگاه ثبت کند، بجای آن

جامعه آماری این تحقیق متشکل از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و نمونه مورد رسیدگی شامل ۸۱ شرکت فعال از صنایع مختلف در طی سال های ۱۳۷۸ لغایت ۱۳۸۳ می باشد.

عملکرد نگاه می کند در طی یک دوره معین اطلاعات جریان های نقدی می تواند جزئیات بیشتری ارائه نماید و در نتیجه ارزیابی معنی داری از عملکرد ارائه دهد. اما اگر به جریان های نقدی به تنهایی به عنوان نشانگر عملکرد نگاه می شود گمراه کننده خواهد بود. اگر چه برای محاسبه سود و خالص جریان های نقدی از وقایع و اطلاعات مشابهی استفاده می شود اما آنها نمی توانند جایگزین یکدیگر شوند. (بنایی، ۱۳۷۵)

تحقیقات بسیاری در این زمینه که سود حسابداری یا جریانات نقدی کدام یک بیشتر با بازده ارتباط دارند، انجام شده است. این تحقیقات از جریانات نقدی عملیاتی به جای کل جریان نقدی استفاده کرده اند. زیرا به نظر می رسد جریانات نقدی حاصل از سرمایه گذاری (مبالغ سرمایه گذاری شده و باز یافت آن) در طول زمان متغیر می باشد. (زیمرمن، ۱۹۸۶)

هدف از این تحقیق، مقایسه میزان ارتباط تغییرات سود خالص و تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در این تحقیق ارقام واقعی سود خالص و جریان نقدی عملیاتی با یکدیگر مقایسه شده و مشخص می شود کدام یک معیار بهتری برای سنجش عملکرد شرکت ها محسوب می شود؟

مروری بر تحقیقات پیشین

برد و دی در سال ۱۹۸۹ نقش سود حسابداری و جریانات نقدی حاصل از عملیات را در توضیح بازده سهام مورد بررسی قرار دادند. آنها نتیجه گرفتند که تاثیر سود حسابداری بیشتر از جریانات نقد حاصل از عملیات است. (برد، دی، ۱۹۸۹)

استون، هریس و اولسون در سال ۱۹۹۲ به بررسی «ارتباط بین سود حسابداری و بازده سهام» پرداختند. متغیر مستقل این تحقیق، EPS/P_0 بوده و از این تحقیق نتیجه گرفتند که در دوره های زمانی طولانی تر، همبستگی بین دو متغیر افزایش می یابد و سود میزان بیشتری از بازده را تبیین می کند. (استون، هریس و اولسون، ۱۹۹۲)

که این آثار را در دوره هایی ثبت نماید که وجه نقدی توسط موسسه دریافت و پرداخت شده است. سرمایه گذاران برای سود حسابداری به عنوان ابزار پیش بینی جایگاه خاصی در نظر دارند. بهای جاری هر واحد تجاری - قیمت سهام - با جریان سود مورد انتظار پیوند خورده است و سرمایه گذار معمولاً بر مبنای انتظاراتش از سود آتی به نگهداری یا فروش سهام تصمیم می گیرد. (جهانخانی، عبد... زاده، ۱۳۷۲)

اگر چه سودمندی حسابداری تعهدی در ارائه وضعیت مالی و گزارش نتایج عملیات قابل انکار نیست اما نیاز به اطلاعات مربوط به ورود و خروج وجه نقد نیز واقعیتی است که نمی توان آن را نادیده گرفت. (عالی ور، ۱۳۷۲)

دو تحقیق مهم در این مورد توسط پرفسور لاوسون (Lowson) و پرفسور لی (Lee) انجام پذیرفته است. به نظر این دو محقق گزارشات جریان های نقدی برای ارزیابی عملکرد بنگاه ضروری است. (ولک، ۱۹۸۹)

نیاز به حسابداری جریان نقدی تنها از سوی دنیای علم تصریح نشده است. مثال خوب این مطلب جمله ذیل می باشد که در سال ۱۹۸۲ توسط کمیسیون بورس اوراق بهادار مطرح گردیده است:

در درازمدت، معادله حسابداری موجب می شود سود تعهدی با سود نقدی یکسان شود. اما در کوتاه مدت انحرافات بین تعهدات و جریانات نقدی ممکن است کاملاً عمده گردد. آنها ممکن است تفاوت فاحشی بین تداوم فعالیت و یا ورشکستگی ایجاد نمایند. به عبارت دیگر اگر چه حسابداری تعهدی با تطابق هزینه ها با درآمدها در تجزیه و تحلیل سودآوری بلند مدت با اهمیت می باشد، با این وجود گزارشگری جریان نقد برای موسسه ضروری است. (هندریکسن^۲، ۱۹۸۹)

با توجه به این که مدیران می توانند تعهدات جاری را به وسیله شناسایی افزایش درآمد (فروش نسبی) یا به تاخیر انداختن شناسایی هزینه (ذخیره کاهش برای مطالبات) دستکاری کنند، جریان های نقدی نسبت به سود معیار بهتری از عملکرد شرکت هستند. (شیاحو^۳، ۲۰۰۴)

تئوری حسابداری به سود به عنوان معیاری برای ارزیابی

خالص جریان نقدی و جریان نقدی عملیاتی مثبت هستند و R^2 سودها نسبت به جریان های نقدی بزرگ تر است. (شیاحو، ۲۰۰۴).

شیاحو در سال ۲۰۰۵ طی تحقیقی اختلاف در توانایی سودها نسبت به خالص جریان نقدی برای منعکس کردن عملکرد شرکت را به واسطه دو نوع شرکت (شرکت ها با فعالیت متنوع و شرکت های متمرکز) مورد بررسی قرار داده است. نتایج نشان می دهد برای هر دو گروه، R^2 سودها بزرگ تر از R^2 خالص جریان نقدی است. با توجه به ضرایب همبستگی، هر چه شرکت متنوع تر باشد ارتباط همزمان بین بازده های سهام و سودها نسبت به ارتباط بازده های سهام و خالص جریان نقدی در کوتاه مدت قوی تر است. (شیاحو، ۲۰۰۵).

پیشینه اکثر تحقیقات انجام شده در ایران که مرتبط با موضوع این تحقیق است به شرح زیر است:

خدیجه علی پناهی در رساله خود به بررسی «ارتباط بین تغییرات اقلام تشکیل دهنده صورت سود و زیان و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» پرداخت. نتیجه تحقیق انجام شده حاکی از آن است که در سال ۷۲ رابطه معناداری بین متغیرها وجود ندارد ولی در سال های ۷۳ تا ۷۷ رابطه مذکور قوی تر شده است. (علی پناهی، ۱۳۸۰)

امید خوشرو طی تحقیقی به بررسی «ارتباط بین تغییرات اقلام صورت جریانات نقدی با تغییرات بازده سهام» پرداخت. در آزمون فرضیه ها با روش ساده برای هر کدام از اقلام صورت گردش و جوه نقد و با روش چندگانه برای کل اقلام صورت گردش و جوه نقد، هیچ کدام از آنها تأیید نگردید. یعنی رابطه معناداری بین تغییرات اقلام صورت گردش و جوه نقد و تغییرات بازده سهام مشاهده نشد. (خوشرو، ۱۳۸۲)

پرسش ها و فرضیه های پژوهش

مساله اصلی تحقیق در قالب سه سوال به شرح زیر مطرح می شود:

۱- آیا بین تغییرات سود خالص و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط

اولین تحقیق تجربی در خصوص بررسی محتوای اطلاعاتی سود جامع در سال ۱۹۹۳ توسط آقایان اگنس چنگ، ژوزف چیونگ و گوپالا کریشنال^۶ در کشور انگلستان، تحت عنوان «مفید بودن سودهای عملیاتی، سود خالص و سود جامع در توضیح بازده سهام» انجام شده است. آنها دریافتند که سود عملیاتی از نظر محتوای اطلاعاتی برتری کمی بر سود خالص دارد و سود خالص نیز برتری کمی بر سود جامع دارد و یا به عبارت دیگر محتوای اطلاعاتی سود عملیاتی بالاتر از دو متغیر دیگر است و محتوای اطلاعاتی سود جامع از دو متغیر دیگر کمتر است. (اگنس چنگ، ژوزف چیونگ و گوپالا کریشنال، ۱۹۹۳)

کلاب^۸ در سال ۲۰۰۱ در تحقیقی به بررسی «اثر ثبات سودها، رشد و اندازه شرکت در جهت مفید بودن جریان های نقدی و سودها در شرح دادن بازده های سهام» پرداخت. نتایج نشان می دهد که ارتباط ارزشی سودهای غیر قابل انتظار بوسیله عوامل موقتی کاهش داده می شود، به حدی که ضریب پاسخ اجزای تعهدی از سودهای غیر قابل انتظار به وسیله مبلغ بزرگ تر نسبت به ضریب پاسخ جزء جریان نقدی عملیاتی سودهای غیر قابل انتظار کاهش داده می شود. همچنین اثر مثبت رشد روی جزء جریان نقدی عملیاتی از سودهای غیر قابل انتظار بزرگ تر از اثر مثبت آن روی جزء تعهدی است. در مورد تأثیر اندازه شرکت نتایج ضعیفی بدست آمده است به طوری که ضریب برای سودهای غیر قابل انتظار به طور منفی تحت تأثیر اندازه شرکت قرار می گیرد ولی ضریب جریان نقدی غیر قابل انتظار تحت تأثیر اندازه شرکت قرار نمی گیرد. (کلاب، ۲۰۰۱)

شیاحو در سال ۲۰۰۴ به بررسی «توانایی سودها نسبت به جریان های نقدی برای انعکاس عملکرد شرکت در سطح بین المللی» پرداخت. نمونه شامل شش کشور (فرانسه، ایتالیا، آلمان، انگلستان، کانادا، ژاپن) می باشد. این تحقیق طی دو دوره کوتاه مدت (سالانه) و بلند مدت (چهارساله) انجام شده است. نتایج بدست آمده نشان می دهد که در هر دو فاصله زمانی برای هر شش کشور هر یک از ضرایب سود و

رگرسیون است، برقرار نمی باشد که این می تواند مدل رگرسیونی را تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین دو روش مشخص برای برآورد ضرایب و تخمین مدل به کار گرفته شده است. ۱- روش GEE (Generalized Estimate Equation) که با استفاده از نرم افزار SAS انجام گرفته است.

۲- روش Panel Analysis که با استفاده از نرم افزار Eviews انجام پذیرفته است.

در تمامی تحلیل ها، داده ها از نظر برقراری فرضیات رگرسیون کنترل می شوند. در این تحقیق نیز فرضیات رگرسیون (استقلال مشاهدات، نرمال بودن داده ها، عدم خود همبستگی بین باقی مانده های مدل، همسانی واریانس برای سطوح مختلف متغیر مستقل، نداشتن هم خطی بین متغیرهای مستقل) آزمون شده است.

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق با توجه به قلمرو زمانی تحقیق (۱۳۷۸ تا ۱۳۸۳) کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد، که حداکثر تا ۱۳۷۷/۱۲/۲۹ در فهرست تابلو بورس درج شده باشند.

نمونه آماری

با توجه به موضوع تحقیق نمونه آماری این تحقیق شامل شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که دارای ویژگی های زیر باشند:

- ۱- سال مالی شرکت منتهی به پایان اسفند ماه باشد.
 - ۲- شرکت ها بنیابستی سال مالی خود را در طی دوره های مورد نظر تغییر داده باشند.
 - ۳- اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این تحقیق را دارا باشند.
 - ۴- طی دوره های مورد نظر خرید و فروش سهام داشته باشند.
- با توجه به محدودیت های فوق الذکر، از ۱۴۱ شرکت موجود در جامعه آماری مورد نظر در نهایت ۸۱ شرکت که کلیه اطلاعات مورد نیاز این تحقیق را دارا بودند، باقی ماند که به عنوان نمونه نهایی انتخاب گردید. اسامی این شرکت ها در نگاره شماره ۱ ذکر شده است.

و همبستگی وجود دارد؟

- ۲- آیا بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارتباط و همبستگی وجود دارد؟
 - ۳- در صورت وجود ارتباط بین متغیرهای فوق کدام یک با بازده سهام ارتباط یا همبستگی بیشتری دارند؟
- برای پاسخگویی به سوالات تحقیق، سه فرضیه به صورت زیر تدوین شده است:
- ۱- بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام ارتباط معنی داری وجود دارد.
 - ۲- بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام ارتباط معنی داری وجود دارد.
 - ۳- همبستگی بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام بیشتر از تغییرات جریان نقدی عملیاتی با تغییرات بازده سهام است.

روش پژوهش

روش این تحقیق «تحلیل همبستگی» می باشد. همبستگی را معمولاً با تحلیل رگرسیون به کار می برند. از آنجائی که هدف از این تحقیق مطالعه میزان همبستگی و برآورد ضرایب برای متغیرهای مورد بررسی و در نهایت ارائه مدل می باشد، از روش رگرسیون خطی (OLS) چند متغیره استفاده شده است. به دلیل این که ارتباط بین متغیرها خطی می باشد، از این روش استفاده شده است. با استفاده از نمودار پراکنش می توان به نوع رابطه بین مشاهداتمان پی برد. به طوری که مشاهدات خود را به صورت نقاط در نموداری دو بعدی مشخص می کنیم؛ به این نمودار A نمودار پراکنش @ می گوئیم. مدل رگرسیونی مورد استفاده در این پژوهش، با استفاده از تلفیق داده های مقطعی و زمانی می باشد.

اغلب داده های جمع آوری شده در مطالعات اقتصادی (حسابداری) به صورت سری زمانی و مقطعی (Panel Data) هستند. در این حالت در داده ها همبستگی بوجود آمده و مشاهدات از هم مستقل نخواهد بود. در این تحقیق نیز داده های مربوط به ۸۱ شرکت در ۶ سال متوالی جمع آوری شده است. بنابراین فرض استقلال داده ها که یکی از فرضیات

نگاره ۱. فهرست نمونه آماری تحقیق

نام شرکت	نام شرکت	نام شرکت
سیمان کرمان	تامین ماسه ریخته گری	پتروشیمی فارابی
سیمان شرق	نوش مازندران	املاح معدنی ایران
سیمان مازندران	مارگارین	صنایع شیمیایی ایران
سیمان ارومیه	صنعتی بهشهر	صنایع شیمیایی سینا
سیمان سپاهان	صنعتی ناب	پتروشیمی آبادان
ورزیران	لبنیات پاستوریزه پاک	شیمیایی پارس پامچال
نورد و تولید قطعات فولادی	بیسکویت گرجی	لعا بیران
پارس متال	کیوان	داروسازی جابرابن حیان
گروه کارخانه های نورد آلومینیم	تولیدی مهram	لابراتوارهای رازک
صنایع مس شهید باهنر	ایران مریوس	دارویی لقمان
آلومینیوم پارس	کارخانجات نساجی بروجرد	داروسازی کوثر
کالسیمین	تولیدی فیبرایران	داروسازی داملران
صنایع بسته بندی ایران	کارتن مشهد	پارس دارو
صنعتی آما	افست	داروسازی فارابی
جام دارو	نفت پارس	داروسازی امین
صنایع بسته بندی البرز	نفت بهران	البرز دارو
صنایع پمپ سازی ایران	سیمان تهران	لابراتوار داروسازی دکتر عبیدی
کمپرسور سازی تبریز	فنر سازی خاور	کربن ایران
مهندسی فیروزا	کاربراتور ایران	تولیدی لاستیک البرز
آبسال	توسعه صنایع بهشهر	شیشه و گاز
صنایع سرما آفرین	سرمایه گذاری پارس توشه	تولیدی صنعتی آبیگینه
پروفیل ویخچال ایران پویا	ایران ترانسفو	صنایع کاشی اصفهان
کارخانجات لوازم خانگی پارس	لامپ پارس شهاب	کارخانه چینی ایران
کارخانه های صنعتی آزمایش	کارخانجات پارس الکترونیک	کاشی نیلو
گروه صنعتی بوتان	آریا الکترونیک ایران	کارخانجات کاشی و سرامیک الوند
صنعتی نیرو محرکه	سایپا	ایران خودرو
محور سازان ایران خودرو	تولیدی لنت ترمز ایران	گروه بهمن

DPS_t: سود نقدی سهام عادی طی دوره t
 a: درصد افزایش سرمایه (از محل اندوخته یا آورده نقدی و مطالبات)
 C: آورده نقدی به هنگام افزایش سرمایه

جمع آوری داده های پژوهش
 اطلاعات مورد نیاز برای انجام این تحقیق به روش کتابخانه ای و عمدتاً از صورت های مالی شرکت های نمونه و نیز بانک های اطلاعاتی تدبیر ودنا سهم جمع آوری شده است.

یافته های پژوهش

متغیرهای پژوهش

الف - آمار توصیفی
 در اولین گام برای تجزیه و تحلیل داده ها، آمارهای توصیفی داده های تحت مطالعه محاسبه می گردد. جدول آمار توصیفی که در نگاره ۲ آمده بیانگر مقدار پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزا و برای مجموع سال ها می باشد.

در این تحقیق متغیرهای مستقل شامل: سود خالص و جریان نقدی عملیاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد و متغیر وابسته بازده سهام می باشد.

بازده سهام

متغیر وابسته در این تحقیق، بازده واقعی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس است که عبارت است از نسبت کل عایدی حاصل از سرمایه گذاری در یک دوره معین نسبت به سرمایه گذاری که طی آن دوره مصرف شده است. به طور کلی بازده سهام را می توان به صورت زیر نوشت:

$$R_t = \frac{(1+a) P_{t+1} + DPS_t - P_t - C}{P_t}$$

ب - آزمون نرمال بودن داده ها
 برای آزمون نرمال بودن داده ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنف استفاده شده است. فرض صفر و فرض مقابل به صورت زیر است:

H₀: توزیع داده ها نرمال است

H₁: توزیع داده ها نرمال نیست

نتایج آزمون با استفاده از نرم افزار SPSS در نگاره ۳ ارائه شده است.

P_t: قیمت سهم در زمان t

نگاره ۲. آمار توصیفی

متغیر	تعداد مشاهدات	حداقل	حداکثر	میانگین	واریانس	چولگی	کشیدگی
بازده سهام	۴۸۲	۱۰۵,۶۲۵	۵۵,۷	-۰,۸۲۱۲	۱۱۱,۸۴۹	-۳,۴۵۱	۳۹,۷۶۸
سود خالص	۴۸۱	۱۵,۵۹۶۴	۷,۴۱۸۸	۰,۰۵۳۴	۱,۵۲۷	-۲,۸۲۸	۵۹,۰۸
جریان نقدی عملیاتی	۴۸۲	۱۸,۰۹۹۲	۲۵,۷۴۴	۰,۰۵۷۶۵	۹,۳۴۸	۱,۳۵۸	۲۴,۰۴۷

نگاره ۳. آزمون کلموگروف اسمیرنوف

$\text{Ln}(1/R^2)$	بازده (R)	سطح معنی داری (sig)
.۱۲۸	.۰۰۰	

فرضیه اول: بین تغییرات سود خالص حسابداری و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس ارتباط معنی داری وجود دارد.

روش Panel Analysis:

در این روش ضریب همبستگی مدل تقریباً $-۰,۰۹$ می باشد که با y_1 ارتباط معکوس ولی با خود R ارتباط مستقیم دارد. بطوری که $۰,۸\%$ تغییرات متغیر وابسته بازده سهام را می توان بوسیله سود خالص توضیح داد. خلاصه مدل در نگاره ۴ ارائه شده است.

پیش از برآورد ضرایب مدل، آزمون معنی داری مدل انجام می شود، فرضیه آزمون به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : P_{xy} = 0 \\ H_1 : P_{xy} \neq 0 \end{cases}$$

نتایج آزمون معنی داری مدل در نگاره ۵ ارائه شده است.

طبق نگاره ۵، مقدار Sig ($۰,۰۵۰۱۶۴$) کمتر از $\alpha(۰,۱)$ و F محاسبه شده بیشتر از F جدول می باشد در نتیجه فرض H_0 رد می شود و مدل در سطح ۹۰% معنی دار است. بنابراین بین

با توجه به جدول بالا، با مقایسه سطح معنی داری R ($۰,۰۰۰$) با $\alpha(۰,۰۵)$ نتیجه می گیریم که با اطمینان ۹۵% فرض H_0 رد می شود. یعنی توزیع داده ها نرمال نیست.

در تحقیق حاضر جهت نرمال نمودن داده ها به جای R از $\text{Ln}(1/R^2)$ استفاده می شود. با اجرای مجدد آزمون مشاهده می گردد که مقدار سطح معنی داری $\text{Ln}(1/R^2)$ ($۰,۱۲۸$) است. از آنجا که این عدد از مقدار $\alpha(۰,۰۵)$ بزرگ تر است، فرض H_0 با اطمینان ۹۵% پذیرفته می شود.

در ارتباط با تبدیل ذکر شده نکته زیر قابل تامل است: چون تبدیل انجام شده متناسب با عکس R می باشد، بنابراین جهت ارتباط متغیرهای مستقل با y_1 یعنی $\text{Ln}(1/R^2)$ با جهت R عکس است. یعنی اگر y_1 با E (سود خالص) ارتباط مستقیم داشته باشد در این صورت با R ارتباط معکوس دارد و بر عکس.

ج- آزمون فرضیات تحقیق

برای تعیین رابطه ریاضی هر یک از متغیرهای مستقل تحقیق با متغیر وابسته بازده و برآزش مدل، از دو روش Panel Analysis و GEE^{۱۱} استفاده می شود.

نگاره ۴. خلاصه مدل

Durbin-Watson Stat	Adjusted R ^۲	R ^۲	R
۲,۰۴۴۳	.۰۰۵۹۷۶	.۰۰۸۰۶۹	-.۰۹

نگاره ۵. آزمون معنی داری مدل

Sig	F
.۰۵۰۱۶۴	۳,۸۵۵۶۲۶

نگاره ۶. ضرایب مدل رگرسیون سود خالص و بازده سهام

Sig	t	Std.Error	B	مدل
.۰۰۰۱	-۴,۰۷	.۱۳۸۹	-.۵۶۵	مقدار ثابت
.۰۷۴۲	-۱,۷۸۹	.۱۵	-.۲۷	سود خالص

سود خالص و بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ارتباط معنی داری وجود دارد.

روش Panel Analysis

با توجه به نگاره ۸، ضریب همبستگی مثبت است یعنی متغیر مستقل جریان نقدی عملیاتی با Y_1 ارتباط مستقیم دارد ولی با خود بازده سهام ارتباط معکوس دارد. ضریب تعیین مدل هم در حد خیلی ناچیز یعنی ۰.۰۰۰۹ است. جدول خلاصه مدل در نگاره ۸ ارائه شده است.

طبق نگاره ۶، مقدار Sig کمتر از $\alpha(۰.۱)$ می باشد و ضرایب نیز در سطح ۹۰٪ معنی دار هستند. با توجه به نگاره ۶، مدل نهایی به صورت زیر برآزش می گردد:

$$\ln(1/R^2) = -.565 - .27 X_1 + \epsilon$$

روش GEE:

پیش از برآورد ضرایب مدل، آزمون معنی داری مدل انجام می شود. فرضیه آزمون به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : P_{xy} = 0 \\ H_1 : P_{xy} \neq 0 \end{cases}$$

نگاره ۷ آزمون معنادار بودن مدل را نشان می دهد. آماره Z و سطح معنی داری جدول فوق نشان می دهد که مدل در سطح ۹۰٪ معنی دار است. مدل برآزش شده به صورت زیر می باشد:

$$\ln(1/R^2) = .565 - .262 X_1 + \epsilon$$

با توجه به این که مقدار Sig (۰.۵۱۱)، بیشتر از $a(۰.۱)$ و F محاسبه شده کمتر از F جدول می باشد، فرض H_0 پذیرفته می شود و مدل معنی دار نیست، و بدین ترتیب می توان نتیجه گرفت که بین جریان نقدی عملیاتی و بازده سهام ارتباط معنی داری وجود ندارد. یعنی این که، جریان نقدی

فرضیه دوم: بین تغییرات جریان نقدی عملیاتی و تغییرات بازده سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس

نگاره ۷. برآورد پارامتر در روش GEE

Sig	Z	Std.Error	B	متغیر
.۰۰۰۱	-۴,۲۹	.۱۳۱۷	-.۵۶۵	مقدار ثابت
.۰۹۸۱	-۱,۶۵	.۱۵۸۵	-.۲۶۲	سود خالص

راهنمای مؤسسه‌های حسابداری

مؤسسه حسابداری آذین حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

ابوالقاسم معماری
مجید کیانی
مهدی رضا قاسمیان

نشانی: اصفهان - میدان آزادی - ساختمان
آزادی - طبقه ۲ - پلاک ۶
(بلوک A, B)

تلفن: ۰۳۱۱-۶۴۴۱۹۱۷ و ۸

فکس: ۶۶۱-۵۹۶

صندوق پستی: ۳۹۵-۱۱۶۴۵

مؤسسه حسابداری آریابهروش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

فتحعلی ولاتی
مرتضی شعبانی
فرامرز میرزایی صلحی

نشانی: تهران - خ ملاصدرا - شیراز جنوبی
انتهای گرمسار شرقی - ساختمان کردستان
واحد ۶

تلفن: ۸۸۰۳۴۴۰۶

فکس: ۸۸۰۳۴۴۸۲

کد پستی: ۱۴۳۵۸۸۴۱۴۳

مؤسسه حسابداری آزموندگان

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مهرداد آل علی
فرهاد فرزاد

نشانی: تهران - خیابان کریم خان زند
خ حافظ - پلاک ۷۰۱ - طبقه ۴

تلفن: ۸۸۸۰۳۴۴۵-۸۸۸۰۲۴۳۹

فکس: ۸۸۹۲۶۷۵۴

صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۷۹۷

مؤسسه حسابداری آزموه کاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مسعود بختیاری سوجیلانی
علی اصغر فرخ
علی خیراندیش
جعفر نیکدل

نشانی: تهران - میدان آرژانتین - خیابان الوند
خیابان ۲۷ - پلاک ۱۹ - طبقه ۲

تلفن: ۸۸۷۹۲۵۷۹

فکس: ۸۸۷۷۱۳۸۰

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۷۳۱۸

مؤسسه حسابداری آگاه تدبیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سعید برهانی
سیامک فتحی دهکردی

نشانی: تهران: شهرک قدس - بلوار فرحزادی
بعد از چهار راه دریا - نبش کوچه ایرانی
ساختمان مروارید - واحد یک

تلفن: ۲۲۳۶۷۷۸۳ فکس: ۲۲۳۶۷۷۸۴

نشانی اصفهان: خیابان چهار باغ بالا
مجتمع پارسین - طبقه دوم - واحد ۴۰۶

تلفن: ۰۳۱۱-۶۲۷۴۹۹۱

فکس: ۰۳۱۱-۶۲۷۳۵۶۹

مؤسسه حسابداری ارقام نگر آریا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مصطفی احمدی وسطی کلایی
قاسم شیخانی
سید محمد رضوی
اسفندیار گرشاسبی

نشانی: تهران - خیابان شریعتی - نرسیده به
خیابان بهار شیراز - پلاک ۴۱۱ - واحد شماره ۲

تلفن: ۷۷۵۰۱۹۱۳-۶۶۴۸۲۲۸۵

فکس: ۷۷۵۰۱۹۱۳

کد پستی: ۱۶۱۴۹۹۴۵۳۴

مؤسسه حسابداری و خدمات مدیریت اصول پایه فراگیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

ابراهیم موسوی
هوشنگ منوچهری
حسن صالح آبادی

نشانی: تهران - خیابان مطهری - جنب باشگاه
بانک سپه - پلاک ۴۳ - طبقه چهارم

تلفن: ۸۸۴۱۱۵۰۵ و ۸۸۴۲۲۵۲۴

کد پستی: ۱۵۶۷۷۱۷۸۶۶

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۹۳۵

مؤسسه حسابداری امین حسابداری افق

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حبیب رودساز
عبدالامام عبدالحسین مزرعی
کامران سلیمی

نشانی: تهران - شهرک غرب - خیابان شهید
دادمان (پونک باختری) - خیابان درختی
روبروی پارک سپهر - کوچه پنجم - پلاک ۲
طبقه اول

صندوق پستی: ۱۴۶۶۵-۱۷۷۹

تلفن: ۸۸۳۷۴۸۶۱ و ۸۸۵۷۵۴۴۷۵-۶

فکس: ۸۸۳۷۴۸۶۲

مؤسسه حسابداری و خدمات مدیریت برترین پژوهشگر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

محمد حسین دادگستر
مصطفی بانقوا
محمد علی دعایی

نشانی: تهران - سعادت آباد - میدان کاج
مجتمع تجاری اداری سروستان
طبقه سوم - واحد ۳۰۸

تلفن: ۲۲۰۹۱۳۲۰ و ۴۳

فکس: ۲۲۰۸۰۸۱۷

کد پستی: ۱۹۹۲۹۹۸۳۵۵

راهنمای مؤسسات حسابرسی

مؤسسه حسابرسی پرتو حساب تهران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
اصغر بختیاری
ناصر بیک

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - خیابان نصرت - بعد از جمال زاده - پلاک ۲۵۰ واحد ۱۴

تلفن: ۶۶۹۴۹۱۴۹-۶۶۹۰۷۹۵۲
فکس: ۶۶۹۰۷۹۵۳ و ۶۶۹۴۹۱۴۹
کدپستی: ۱۴۱۹۸-۵۳۸۱۱

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دانشگر محاسب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکاء و مدیران:
محمد تقی رضایی
علی مصباحیان
حسن معلومات
سید ابوالفضل دلگندنی
محمد رضا عزیزی
محمد باباپور

تلفن دفتر مرکزی: ۰۲۱-۶۶۵۹۱۱۵۷
۰۲۱-۶۶۵۹۱۱۵۸
۰۲۱-۶۶۹۱۳۱۱۱

مشهد: ۰۵۱۱-۷۳۳۷۰۶۹
تهران: ۰۲۱-۸۲۵۲۰۸۹
سمنان: ۰۲۳۱-۳۳۲۰۵۰۰
اراک: ۰۸۶۱-۲۳۳۱۵۰۹

مؤسسه حسابرسی و حسابداری دتین

عضو انجمن حسابداری ایران

شرکا:
یداله فلاحتی
روح اله خانی اوشانی

نشانی تهران: کوی نصر - خ ۱۴ - پلاک ۲۲
نشانی گرمان: خیابان آذر - کوچه ۵ - پلاک ۵۰

تلفن تهران: ۸۸۲۸۸۸۲۶ - ۹۱۲ ۱۲۴۳۸۹۹
فکس گرمان: ۲۴۶۴۰۷۲ - ۰۳۴۱

مؤسسه حسابرسی به روز اوران زرک اندیش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
حمید طیبانی زاده فشارکی
داریوش فارسی منش
عبدالناصر احمدیان مزرعه یزدی
علیرضا مسعود خرسندی

نشانی: تهران - خیابان دکتر شریعتی - نبش میرداماد - ساختمان ۲۰۰۰ - طبقه دوم - واحد ۱۰

تلفن: ۲۲۲۲۸۴۴۵
فکس: ۲۲۹۱۳۳۴۰
کدپستی: ۱۴۳۵۸۸۴۱۴۲

مؤسسه حسابرسی گردنمدان حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
ایرج نجفیان
فرهاد بهزادی
محمد حسین آبادی

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - ترسیده به پمپ بنزین - کوچه اشراقی - پلاک ۴ - طبقه دوم

تلفن: ۶۶۹۱۵۶۸۲-۲
فکس: ۶۶۴۳۹۵۵۵
صندوق پستی: ۱۴۱۴۵-۵۱۹

مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی داپارا این

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
علی امانی
غلامحسین دوانی
عبدالحسین فرزاد

نشانی: تهران - خیابان مطهری - خیابان کوه نور خیابان هفتم - پلاک ۵۰
طبقه دهم - واحد ۱۰۲-۱۰۱

تلفن: ۸۸۵۲۸۶۰۰ (ده خط)
فکس: ۸۸۷۳۹۰۵۶

مؤسسه حسابرسی به راه مشار

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
مهریان پروز
رضا یعقوبی
فریده شیرازی
شیرین مشیرفاطمی

نشانی: تهران - خیابان مطهری - خیابان فجر (جم سابق) - پلاک ۲۹ - طبقه دوم

تلفن: ۸۸۳۳۶۵۲۷ - ۸
فکس: ۸۸۳۰۹۴۹۰

مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت حساب گستر پویا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
اصغر خرمی دیزجی
علی صاره راز

نشانی: تهران - خیابان طالقانی
بعد از چهار راه بهار - کوچه وزین
پلاک ۵۶۳ - طبقه چهارم

تلفن: ۷۷۶۰۳۳۵۲
فکس: ۷۷۵۰۷۵۴۸

مؤسسه حسابرسی داوران حساب

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):
شعبان حبیب پور کوچکی
نادر بسنده
محمد ابراهیم بصیرت

نشانی: تهران - خیابان قائم مقام فراهانی
خیابان شهدا - پلاک ۱۷ - طبقه ۴ - واحد ۱۷

تلفن: ۸۸۷۲۴۸۴۱-۸۸۷۲۴۸۶۱
فکس: ۸۸۷۲۸۲۴۲
صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۱۳۳۶

راهنمای مؤسسات حسابرسي

مؤسسه حسابرسي ديلمی پور و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

نصرت اله تشخيصی
مصطفی ديلمی پور
عباس شجاعی FCCA

نشانی: تهران - بزرگراه آفریقا - پلاک ۲۳
مجمع اداری الهیه - طبقه ۶ - واحد ۶۰۶

تلفن: ۲۲۰۴۹۴۹۷
فکس: ۲۲۰۱۷۵۰۲
صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۱۹۳۹

مؤسسه حسابرسي رمزپویا

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

حسن حیاط شاهی
مصطفی علوی

نشانی: تهران - بلوار میرداماد - میدان مادر
خ محسنی - کوچه یکم - پلاک ۲۳ - طبقه ۱

تلفن: ۲۲۲۷۵۱۳۱-۲۲۹۰۳۰۱۸
فکس: ۲۲۲۷۸۷۶۴
صندوق پستی: ۴۹۷۳-۱۹۳۹۵

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت رهبین

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

نقی مزرعه فراهانی حسین شیخ سفلی
جواد عیش آبادی فرامرز نوروزی
محمد حاجی پور

نشانی: تهران - سهروردی شمالی - انتهای
خیابان خرمشهر - خیابان شهید عربعلی -
پلاک ۷ - واحد ۶

تلفن: ۸۸۵۲۳۰۵۹
فکس: ۸۸۷۶۰۹۲۰

مؤسسه حسابرسي رهیافت و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

مرتضی عسگری
مجید صفائی
مصطفی جهانبانی

نشانی تهران: خیابان سهروردی شمالی - نرسیده
به میدان شهید قندی - شماره ۱۵۹ - طبقه ۳
نشانی مشهد: بلوار فردوس - خیابان ابن سینا
غربی - پلاک ۲۳۷ - ساختمان رهیافت

تلفن تهران: ۸۸۵۰۳۹۱۷-۱۸
تلفن: ۰۵۱۱-۶۰۷۴۸۵۱-۶
فکس: ۰۵۱۱-۶۰۴۳۴۲۱

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت زانپازان نیگو اندیش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابدار رسمی):

نظام الدین رحیمیان
فایق احمدی
سیدحسین خاتمی

نشانی: تهران - خیابان سهروردی شمالی
خیابان سراب - پلاک ۱۸ - واحد ۱۱

تلفن: ۸۸۵۳۲۸۱۱-۱۲
فکس: ۸۸۵۳۲۸۱۳
کد پستی: ۱۵۵۷۷۵۴۱۱۳

مؤسسه حسابرسي سپاهان تراز

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
شرکا (حسابداران رسمی):

سیدامیرحسین ابطحی نائینی
مهران پوریان
علیرضا جمفری نسب
عباس حیدری کبریئی
سیدشهریار نوریان

نشانی تهران: بلوار میرداماد - خ شهید حصار
(رازان جنوبی) - بن بست بیست و یکم - پلاک ۴
طبقه دوم

تلفن: ۲۲۹۰۳۷۵۹-۲۲۹۰۳۷۵۸
فکس: ۲۲۲۷۶۳۳۸
تلفن دفتر اصفهان: ۶۶۹۹۵۹۵-۶۶۹۹۴۹۴ (۰۳۱۱)
فکس دفتر اصفهان: ۶۶۸۷۶۰۰ (۰۳۱۱)
تلفکس دفتر یزد: ۸۲۵۲۹۶۱ (۰۳۵۱)

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت سن هنر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

خانم شهلائی
هوشنگ خستویی
اسداله نیلی

نشانی: تهران - میدان آرژانتین - به طرف
شمال میدان - مقابل پارکینگ بیهقی - جنب
بانک سپه - پلاک ۹ - واحد ۳

تلفن: ۸۸۷۹۴۶۴۶
فکس: ۸۸۷۹۴۶۳۸

مؤسسه حسابرسي شاخه اندیشان

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

احد شله چی
جهانگیر رضائی
مجتبی الهامی
کوروش شایان
علیرضا شایان
حمیدرضا شایان

نشانی: تهران - خیابان ظفر - خ نفت شمالی
نبش خیابان نهم - پلاک ۳۱/۱۱۴ - طبقه ۶
واحد ۲۲ و ۲۳

تلفن: ۲۲۲۶۵۰۲۶-۲۲۹۰۴۱۹۹-۲۲۲۷۲۲۱۹۰
فکس: ۲۲۹۰۴۲۰۰

مؤسسه حسابرسي شراکت

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سیروس گوهری
مجید کشور پژوه لنگرودی
حسن قرنی

نشانی: تهران - خ دکتر بهشتی - خیابان
قائم مقام فراهانی - ساختمان ۲۱۶
پلاک ۲۰۸ - طبقه ۴

تلفن: ۸۸۷۱۷۶۵۱-۸۸۷۱۷۶۵۰
فکس: ۸۸۷۲۰۱۸۸
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۶۶۶۶

راهنمای مؤسسات حسابرسي

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

علی امیرنظری
هادی باباپور
محمود صدر

نشانی: تهران - میدان هفت تیر - روبروی بانک
ملت - کوچه شیمی - پلاک ۶۲ - واحد ۲

تلفن: ۱۵-۱۴-۸۸۸۴۲۰
فکس: ۸۸۳۴۵۷۹۴

صندوق پستی: ۳۵۷-۱۵۸۵۵

مؤسسه حسابرسي مامر مشاور تهران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

معصومه شعبان
اکرم علیاری
محبوب مهدی پور بهمبزی
حمید رضا خواجوی

نشانی: تهران - فلسطین شمالی - مابین بلوار
کشاورز و زرتشت - پلاک ۳۹ - ساختمان ۵۵
طبقه ۴ - واحد ۱۸

تلفکس: ۰۶۱۹-۸۸۸۹۰۲۳۸۹-۸۸۹۰۵۶۴۷-۸۸۹
کد پستی: ۴۳۳۳۸-۱۴۱۵۸

مؤسسه حسابرسي فراگیر اصول

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

مراک جعفر زاده اسلامی
مسعود جعفر زاده اسلامی
علی صدر پناه

نشانی: تهران - خیابان ۲۳ گاندی
پلاک ۲۱ - واحد ۲

تلفن: ۸۸۶۶۱۲۶۹
فکس: ۸۸۶۶۱۲۶۹

مؤسسه حسابرسي فردا پدید و همکاران

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حسن تنگ عیش
فرانک زنده نوش

نشانی: تهران - خیابان کارگر شمالی - جنب
پمپ بنزین - خیابان شهید فکور - پلاک ۱۸
طبقه ۲ - واحد ۲

تلفن: ۸۸۳۳۵۷۶۸
فکس: ۸۸۳۳۵۷۶۶

کد پستی: ۱۴۱۳۶۱۴۷۱۱

مؤسسه حسابرسي و خدمات مدیریت مجیز

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

حسین سیادت خو
محمدنبی داهی
سعید سینایی مهربانی

نشانی: تهران - بلوار کریمخان زند
خیابان آبان جنوبی - خیابان سیند
شماره ۹۲ - طبقه سوم - واحد ۶

تلفن: ۰۲۹۰۱-۸۸۸۰۱۵۴۷ و ۰۷۶۷۹-۸۸۹
صندوق پستی: ۱۵۹۸۶۸۵۵۱۷

مؤسسه حسابرسي و خدمات مالی

نمودگر روش

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

داوود بحری
موسی محسنی
عبدالوهاب بریمانی

نشانی: ساری - خیابان قارن - ساختمان
سینا - طبقه ۲

تلفن: ۰۱۵۱-۲۲۲۲۸۹۲
فکس: ۰۱۵۱-۲۲۲۴۱۸۳

نشانی: تهران: خیابان فاطمی غربی - روبروی
شیلات - پلاک ۲۸۹ - طبقه ۲

تلفن: ۸-۰۶۶۹۱۴۵۴۷ فکس: ۶۶۹۱۴۵۴۹
صندوق پستی: ۴۸۱۷۵/۶۱۹

مؤسسه حسابرسي نیک روشن

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

سردار بارگاهی
غلامرضا زریابی
لقمان سینکا کریمی

نشانی: تهران - بلوار آفریقا - بالاتر از جهان کودک
نبش سپیدار - پلاک ۲۰۲ - واحد ۷

تلفن: ۸۸۷۷۹۸۷۸
فکس: ۸۸۶۶۲۸۹۴

مؤسسه حسابرسي و خدمات مالی

پکتا تدبیر

عضو انجمن حسابداری ایران
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکا (حسابداران رسمی):

محمود رحیمی
کاظم وادی زاده
شهریار سیفی

نشانی: تهران - خیابان میرداماد - میدان
محسنی - خیابان شاه نظری - خیابان دوم
پلاک ۱۶ - طبقه ۵

تلفن: ۲۲۲۴۴۷۶۵
۲۲۲۴۴۷۶۷

فکس: ۲۲۲۵۶۹۴۰
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵۳۴۹۱

شرکت صلح سازان آینده

عضو انجمن حسابداری ایران

شرکا:

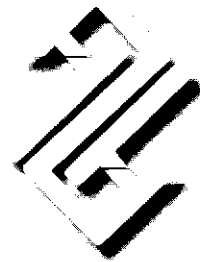
محمود سمندری
لیان سمندری
سامان سمندری

نشانی: تهران - میدان فاطمی - ابتدای
خیابان شهید گمنام - پلاک ۲۴
طبقه سوم - واحد ۵

تلفن: ۸۸۹۶۳۹۷۳
فکس: ۸۸۹۶۷۸۷۳

تلفن های همراه: ۰۹۱۲۱۹۹۹۹۴۹
۰۹۱۲۲۱۷۶۱۱۱

فرم درج اطلاع رسانی برای اعضای حقوقی انجمن

موسسه حسابرسی

عضو انجمن حسابداری ایران

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

شرکاء (حسابداران رسمی):

.....
.....
.....
.....

تلفن: فکس:

نشانی:

صندوق پستی:

* لطفاً مشخصات بالا را جهت چاپ در مجله دانش و پژوهش حسابداری کامل فرمایید.

مشخصات فیش واریزی جهت درج اطلاع رسانی

تاریخ پرداخت:

نزد شعبه:

شماره فیش:

مبلغ پرداختی: ۱,۴۰۰,۰۰۰ ریال بابت درج اطلاع رسانی در مجله دانش و پژوهش

حسابداری در ۴ شماره به حساب جاری ۱۳۷۰ بانک ملی شعبه سازمان حمایت کد

شعبه ۵۶۰ به نام انجمن حسابداری ایران

بانک کارآفرین

دانش جهانی، راه حل ایرانی

هماهنگ با شما

در کنار شما

Global Knowledge
Local Solutions

همسو با آخرین تکنولوژی روز جهان

طیف کامل خدمات بانکی

مناسب با نیازهای شما

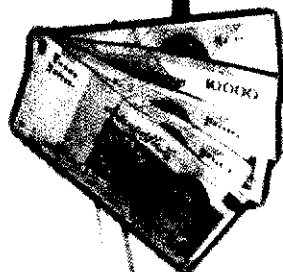
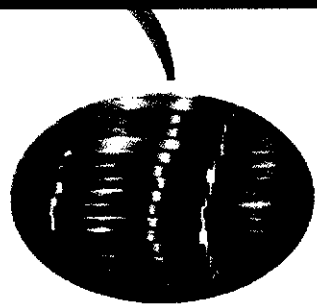

عليه السلام

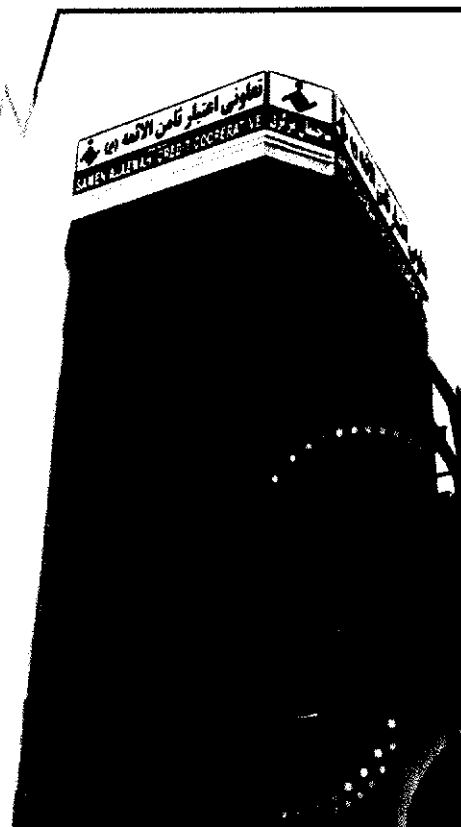
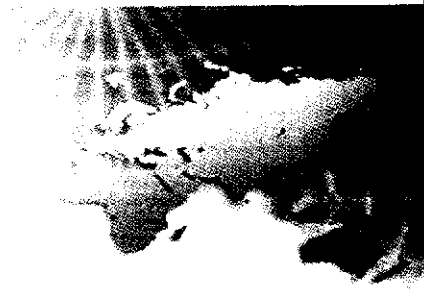
تعاونی اعتبار ثامن الائمه

با بیش از ۴۰۰ شعبه در سراسر کشور

ارائه دهنده خدمات مالی و اعتباری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

دفتر مرکزی: تهران - خیابان گاندی - خیابان ۱۵ - برج ثامن

فکس: ۸۸۷۹۳۴۹۳

تلفن: (۱۰ خط) ۸۲۰۷۲۲۲۰

نرخ سود علی الحساب سپرده‌ها

نرخ سود علی الحساب	نوع سپرده
۱۹٪	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (پنج ساله)
۱۸/۸٪	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (چهار ساله)
۱۸/۵٪	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (سه ساله)
۱۸٪	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (دو ساله)
۱۷/۵٪	سپرده سرمایه گذاری بلند مدت (یک ساله)
۱۵/۵٪	سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه (شش ماهه)
۱۳٪	سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت

سود علی الحساب سپرده های فوق بطور روز شمار پرداخت میگردد.

حقوق و دستمزد و پرسنلی

حسابداری و دفترداری ده سطحی

اموال و دارائیهایی ثابت

کنترل صندوق و بانک و خزانه داری

انبار و حسابداری انبار

برنامه ریزی و کنترل تولید و موجودی

قیمت تمام شده

فروش و بخش و حسابداری فروش

نرم افزار جامع مالی و اداری

تمامی نیازها

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

بانک‌های اطلاعاتی نامحدود (شرکتهای مختلف) با تعاریف و اسناد مستقل، سال‌های مالی متعدد برای هر بانک اطلاعاتی، کاربران متعدد با رمز عبور و حدود دسترسی قابل تعریف، امکان استفاده بصورت تک کاربره و شبکه، امکان بکارگیری در چند محل جغرافیائی مختلف و تبادل و یکسان سازی اطلاعات توسط Outlook، ارسال اطلاعات و گزارش‌ها و فهرست‌ها به Excel، پشتیبانی کلیه چاپگرها، حفاظت و مقاومت بسیار بالا در مقابل خرابی اطلاعات و قطع برق، امکانات بسیار پیشرفته جهت جستجوی اطلاعات و اسناد و گزارش‌ها، قابلیت طراحی گزارش‌های جدید با امکان تعریف ستون‌ها و جداول و شرایط بصورت پارامتریک، مدیریت چاپ بسیار قوی با امکانات تعریف نوع کاغذ، فونت، رنگ، چاپگر، سربرگ، آرم، سطر بندی، حواشی و تعیین ستون‌های مورد نیاز در کلیه گزارش‌ها و دفاتر و فهرست‌های برنامه، راهنمای Online به اضافه کتاب راهنمای جامع، برنامه نویسی تحت محیط Windows با استفاده از Delphi و SQL Server امکانات درج، ادغام، جابجائی، حذف، تغییر تاریخ، درج ردیف،... برای اسناد حسابداری در مرحله تنظیم، حسابداری ارزی کامل با امکان تهیه دفاتر و ترازهای ریالی- ارزی، تهیه دفاتر روزنامه، کل، معین، تفصیلی و انواع تراز دوره‌ای با امکان تعیین محدوده برای بیش از یک دوره مالی، گزارش‌های متعدد ترازنامه، سود و زیان و صورتهای مالی، صدور خودکار اسناد افتتاحیه و اختتامیه، ارسال و دریافت حساب‌ها و اسناد حسابداری توسط فایل، دیسکت و مودم، ... به اضافه صدها قابلیت و مزیت منحصر بفرده دیگر.

www.farvardinsoft.com

تهران، خیابان آفریقای شمالی، خیابان گلغام، شماره ۲۱/۱، واحد ۴

تلفن واحد فروش: ۲۲۰۲۷۵۴۱ پست الکترونیک: info@farvardinsoft.com

اطلاعیه

طراحی کدینگ های حسابداری و اطلاعاتی کلیه سیستم ها
طراحی فرم ها، روش ها و گردش عملیات هر یک از سیستم ها با استفاده از Work flow در محیط شبکه
طراحی بانک های اطلاعاتی با استفاده از بانک اطلاعاتی Ms Sqlserver
برنامه نویسی سیستم ها با استفاده از Vb.Net2005
امکان اجرای پروژه در محیط های LAN و WAN
آموزش کارکنان برای اجرای بهینه سیستم ها
نظارت بر اجرای سیستم ها
سایر خدمات مشاوره ای و کارشناسی در ارتباط با موضوعات فوق و اجرای پروژه.

انجمن حسابداری ایران با همکاری مجرب ترین کارشناسان در زمینه طراحی سیستمهای اطلاعاتی و فن آوری اطلاعات، آمادگی خود را برای اجرای پروژه های زیر اعلام می دارد:

- ۱- طراحی و استقرار سیستم حسابداری صنعتی
- ۲- طراحی و استقرار سیستم های اطلاعاتی حسابداری (AIS)
- ۳- طراحی و استقرار سیستم های اطلاعاتی مدیریت (MIS)
- ۴- طراحی و استقرار سیستم های برنامه ریزی منابع سازمان (ERP)

مراحل اجرایی هر پروژه شامل:

تهیه گزارش شناخت

لوح فشرده نشریات

1. Accounting review (دوره ۸۰ ساله)
2. Accounting Horizons (دوره ۲۰ ساله)
3. Issues in Accounting Education (دوره ۲۰ ساله)
4. Abacus (دوره ۴۰ ساله)
5. Journal of Finance (دوره ۶۰ ساله)
6. Accountancy (دوره ۴۰ ساله)
7. Auditing (دوره ۲۵ ساله)
8. Behavioral Research in Accounting (دوره ۱۵ ساله)
9. European Accounting Review (دوره ۱۲ ساله)
10. Journal Of Applied Finance (دوره ۱۴ ساله)
11. Journal Of Financial & Quantitative Analysis (دوره ۲۰ ساله)
12. Journal Of Information Systems (دوره ۲۰ ساله)
13. Management Accounting Quarterly (دوره ۷ ساله)
14. Accounting Organization and Society (دوره ۲۰ ساله)
15. Accounting Forum (دوره ۲۰ ساله)
16. ...

بدینوسیله به اطلاع کلیه دانشجویان، مراکز پژوهشی، آموزشی و تحقیقاتی، کتابخانه ها و کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی می رساند، انجمن حسابداری ایران در راستای رسالت خود مبنی بر ارتقاء سطح دانش جامعه حسابداری، در اقدامی منحصر به فرد تعداد محدودی لوح فشرده تمام متن بیش از یکصد عنوان از نشریات لاتین منتشر شده در حوزه حسابداری، حسابداری، امور مالی و سرمایه گذاری، تجارت و امور بانکی و سیستم های اطلاعاتی را (در قالب ماهنامه، فصلنامه، خبرنامه و...) با قابلیت چاپ تهیه و آمادگی توزیع آن را بین متقاضیان با قیمتی مناسب دارد. متقاضیان جهت اطلاعات بیشتر و تهیه این بانک های اطلاعاتی با دفتر انجمن تماس حاصل فرمایند.

در دهمین کنگره جهانی و سومین کنفرانس سالانه

استادان حسابداری چه گذشت؟

استانبول ۱۱-۹ نوامبر ۲۰۰۶

دهمین کنگره جهانی و سومین کنفرانس سالانه استادان حسابداری در تاریخ ۹ تا ۱۱ نوامبر سال ۲۰۰۶ در استانبول برگزار شد. ترکیه که این روزها به شدت به اتحادیه اروپا پافشاری و برنامه ریزی دارد با تشکیل چنین کنگره هائی خود را به عنوان محور حرفه حسابداری در آسیا و خاورمیانه قلمداد می کند که عملاً رقیب دبی در این میان شود زیرا ظرفیت های انسانی ترکیه بسیار بیشتر از امارت متحده عربی است.

در این کنگره سه میزگرد اصلی پیرامون چالش های گزارشگری، چالش های جهانی شدن حسابداری و چالش های استانداردهایی بین المللی حسابداری برقرار شد که جمع بندی نهائی ایین سه میزگرد آن بود که برای دو کشور از جهان نمی توان یک راه مشابه تعریف کرد.

No two countries do it the same way? این جمع بندی که کاملاً بر خلاف شعار کسانی است که دل در گروه فرمول های یکسانی جهانی شدن و کپی برداری از استانداردهای بین المللی بود حاصل تجربیات و تحقیقات ارزنده ای بود که توسط

انجمن حسابداری امریکا (AAA) فدراسیون بین المللی حسابداران جهانی (IFAC) و هیات تدوین استانداردهای بین المللی حسابداری (IASB) بود. این کنگره به مدت سه روز در استانبول با پشتیبانی انجمن حسابداران رسمی ترکیه برگزار شد. برنامه کنگره بدین طریق بود که هر روز یک میزگرد اصلی و چندین کار گروه جداگانه برگزار می شود که هر کار گروه در یک سالن جداگانه مقالات و سخنران خود را ارائه می نمودند.

در اولین روز کنگره در میزگرد جهانی شدن خلاصه مقاله «جهانی شدن و مسئولیت حسابرسان» توسط آقای غلامحسین دوانی عضو انجمن حسابداری ایران و شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران ارائه شد. این مقاله که توسط انجمن بین المللی آموزش و تحقیقات حسابداری امریکا برگزیده و به کنگره ارائه شده بود مورد استقبال حضار قرار گرفت. لازم به یادآوری است در این کنگره با حضور بیش از ۷۰۰ نفر از استادان حسابداری، حسابداران رسمی و

اعضای آیفک تشکیل شده بود آقایان غلامحسین دوانی و علی امانی به عنوان اعضای انجمن حسابداری ایران حضور داشتند.

پیام جمع بندی کنگره به حسابداران جهان این بود که مسئولیت های اجتماعی حسابرسان در فرآیند جهانی شدن بسیار با اهمیت است و جامعه حسابداران نیازمند آموزش های نوین و استانداردهای خاص هستند تا بتوانند در قبال مسئولیت های اجتماعی خود دچار آسیب نگردند.

بیش از ۱۵۰ مقاله به این کنگره از کشورهای مختلف جهان ارائه شده بود که از ایران نیز دو مقاله با عنوان «جهانی شدن و مسئولیت های حسابرسان» توسط آقای غلامحسین دوانی، مقاله تحقیقاتی رابطه «اندازه شرکت ها و هزینه های سیاسی» در مورد شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس تهران نیز توسط آقای صمد ایازی از استادان دانشگاه آزاد اسلامی به کنگره ارائه شده بود که متأسفانه به علت غیبت نویسنده مقاله مذکور به طور رسمی ارائه نشد.

فهرست اعضای حقوقی انجمن حسابداری ایران

ردیف	نام عضو
۱	آ.س.پ
۲	آرک
۳	بامداد کامپیوتر
۴	بانک صادرات ایران
۵	بانک کارآفرین
۶	بیمه کارآفرین
۷	پتروشیمی خارک
۸	پردازش موازی سامان
۹	تعاونی اعتبار ثامن الائمه
۱۰	تولیدی گاز لوله
۱۱	داده پرداز دستیار
۱۲	داروسازی امین
۱۳	دانشگاه آزاد مرند
۱۴	دانشگاه صنعتی مالک اشتر
۱۵	رای پرداز
۱۶	سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار
۱۷	سرمایه گذاری ایرانیان
۱۸	سرمایه گذاری سعدی
۱۹	شیشه همدان
۲۰	صنایع کاغذ سازی کاوه
۲۱	صنایع موکت همدان
۲۲	طرحان پارس سیستم
۲۳	طرح اندیشان پویا
۲۴	عمران قشم
۲۵	گروه صنعتی گلرنگ
۲۶	لیزینگ بانک اقتصاد نوین
۲۷	مجتمع فولاد سبا
۲۸	مشاورین پگاه سیستم پیشرو
۲۹	مطالعات و پژوهش های بازرگانی
۳۰	مهندسی تک پیشرو رایانه
۳۱	مهندسی نرم افزار فرایم
۳۲	نرم افزار فروردین

ردیف	نام عضو
۳۵	دانش حساب
۳۶	دانشگر محاسب
۳۷	داوران حساب
۳۸	دایاران
۳۹	دش و همکاران
۴۰	دقیق
۴۱	دیلمی پور و همکاران
۴۲	ذخایر
۴۳	رمز پویا
۴۴	رهبین
۴۵	رهیافت اندیشان و همکاران
۴۶	رهیافت و همکاران
۴۷	زانیاران نیکواندیش
۴۸	سپاهان تراز
۴۹	سخن حق
۵۰	شاخص اندیشان
۵۱	شایسته
۵۲	شراکت
۵۳	صبح بهار البرز
۵۴	صدر
۵۵	صدرامین تهران
۵۶	صلح سازان آینده
۵۷	عامر مشاور تهران
۵۸	فراز مشاور
۵۹	فراگیر اصول
۶۰	فردا پدید و همکاران
۶۱	فهیمان و نوآوران درفش سپاهان
۶۲	کرج محاسب
۶۳	کوثر بنیاد تعاون بسیج
۶۴	مفید راهبر
۶۵	ممیز
۶۶	نمودگر روش
۶۷	نیک روشن
۶۸	همپیشگان
۶۹	هوشمند تدبیر
۷۰	یکتا تدبیر

ردیف	نام عضو
۱	آذرمقیم
۲	آذربین حساب
۳	آرام فهیم
۴	ارقام پویا
۵	ارقام کنکاش
۶	ارقام نگر آریا
۷	آریا بهروش
۸	آزمودگان
۹	آزموده کاران
۱۰	آزمون تراز کویر
۱۱	اصول پایه فراگیر
۱۲	آگاه تدبیر
۱۳	آگاه نگر
۱۴	آگاهان تراز توس
۱۵	امین حساب
۱۶	امین حسابرس افق
۱۷	امین راهبرد
۱۸	اندیشمند تدبیر
۱۹	برترین پژوهشگر
۲۰	به روزآوران ژرف اندیش
۲۱	بهراد مشار
۲۲	بهمند
۲۳	بیداران
۲۴	پرتو حساب تهران
۲۵	پرسیان یاد
۲۶	پیام
۲۷	پیمان مشهود
۲۸	تأمین اجتماعی
۲۹	تلاش ارقام
۳۰	توسعه سیستم های مالی و کیفیت سایان زنگان
۳۱	حساب گستر پویا
۳۲	حسابداران برگزیده
۳۳	حسابیار میزان
۳۴	خردمندان حساب

فهرست اعضای انجمن علمی دانشجویان

فهرست کل اعضا حقیقی انجمن در شماره هشتم فصلنامه (بهار ۱۳۸۶) به اطلاع عموم خواهد رسید.

ردیف	نام خانوادگی	نام	ردیف	نام خانوادگی	نام	ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۰۰۱	آزادگان	پریوش	۱۰۲۹	پوررضا	حمیدرضا	۱۰۵۷	خوزین	علی
۱۰۰۲	آگاه تهرانی	محمدرضا	۱۰۳۰	تراز	حسین	۱۰۵۸	خیرخواه	عباس
۱۰۰۳	ابراهیمی	محمد	۱۰۳۱	ترکمندی	شاهین	۱۰۵۹	دادجوی توکلی	آذرمیدخت
۱۰۰۴	احتشام	علی	۱۰۳۲	تقی زاده	سیدمحمد	۱۰۶۰	درجه	محمدرضا
۱۰۰۵	ارجمند حقیقی	کورث	۱۰۳۳	توکلی	اصغر	۱۰۶۱	دهبد	حامد
۱۰۰۶	ازگلی نژاد	مهدی	۱۰۳۴	تیزفهم فرد	غلامرضا	۱۰۶۲	دهقان نیستانکی	مهدی
۱۰۰۷	اسلامی	عصمت	۱۰۳۵	جاوید	محمدرضا	۱۰۶۳	دیلمی پور	مصطفی
۱۰۰۸	اسلامی	یوسف	۱۰۳۶	جداری فروغی	علی	۱۰۶۴	ذاکری	جعفر
۱۰۰۹	اصغر زاده	لیلا	۱۰۳۷	جسری	منوچهر	۱۰۶۵	ذبیح زاده	عبداله
۱۰۱۰	افخمی	جعفر	۱۰۳۸	جعفری	اسکندر	۱۰۶۶	ذوالفقاری	محمد
۱۰۱۱	افشار	محمود	۱۰۳۹	جعفری مزرعه یزدی	زهرا	۱۰۶۷	رادمهر	احسن اله
۱۰۱۲	اکبری	جعفر	۱۰۴۰	چیرانی	ابراهیم	۱۰۶۸	رضائی	محمود
۱۰۱۳	اله دادی	عباس	۱۰۴۱	حاتم آبدی فراهانی	محمدحسن	۱۰۶۹	رضاپور محمدی	سیدسعید
۱۰۱۴	امیری جونبی	فرهمنند	۱۰۴۲	حاتمی داودی	مراد	۱۰۷۰	رضایی قدیمی	محمد
۱۰۱۵	اندی نگر	علی	۱۰۴۳	حاجی آقاپور	عباس	۱۰۷۱	رضوی اردستانی	زهرة
۱۰۱۶	انصاری خالدی	مسعود	۱۰۴۴	حدادی	محمد	۱۰۷۲	رفیع زاده	غلامرضا
۱۰۱۷	باباپور	محمد	۱۰۴۵	حسن زاده	داریوش	۱۰۷۳	رمضانی	امیررضا
۱۰۱۸	بارگاهی	سردار	۱۰۴۶	حسن زاده	لطف اله	۱۰۷۴	رودکی	جمال
۱۰۱۹	باقری	فرانک	۱۰۴۷	حسینی کبوترخانی	عباس	۱۰۷۵	روزبهنانی	ناصر
۱۰۲۰	بخشی زاده	فروغ	۱۰۴۸	حسینی	سیدمرتضی	۱۰۷۶	روزبهنانی پری	علیرضا
۱۰۲۱	بستان	اردشیر	۱۰۴۹	حمیدی	فاطمه زهرا	۱۰۷۷	رهر باغبانی	جواد
۱۰۲۲	بسنده	نیما	۱۰۵۰	حمیدیان	دکتر محسن	۱۰۷۸	زائری امیرانی	محمود
۱۰۲۳	بهدارخانی راد	مسعود	۱۰۵۱	حیدر ذوالفقاری	غلامرضا	۱۰۷۹	زاهدی امیری	کمال الدین
۱۰۲۴	بهزادپور	ذکریا	۱۰۵۲	خانبازی	غلامرضا	۱۰۸۰	زلفی	حسن
۱۰۲۵	بیک محمدلو	نادر	۱۰۵۳	خاوری	شهرام	۱۰۸۱	زنده دل ثابت	بهرام
۱۰۲۶	پارسا سیرت	محمد	۱۰۵۴	خدارحمی	دکتر بهروز	۱۰۸۲	سیحانی	عباس
۱۰۲۷	پاک مرام	عسگر	۱۰۵۵	خلیل خلیلی	قاسم	۱۰۸۳	سپهرخوی	حمید
۱۰۲۸	پدرود	اسداله	۱۰۵۶	خواجه دهاقانی	سعید	۱۰۸۴	سرلک	نسرین

فهرست اعضای حقیقی عضو انجمن ...

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۱۴۵	کلیچ	محمود
۱۱۴۶	گلشنی	محمد
۱۱۴۷	لشگری	دکتر زهرا
۱۱۴۸	لطفی	سید عرفان
۱۱۴۹	محرابی	عبدالمجید
۱۱۵۰	محمدزاده	ابراهیم
۱۱۵۱	محمدزاده	ولی
۱۱۵۲	محمدی	داریوش
۱۱۵۳	محمدی نصرآبادی	ملیحه
۱۱۵۴	مردوخی	ناجی
۱۱۵۵	مروج فرشی	محسن
۱۱۵۶	مشک زاده	باقر
۱۱۵۷	ملکی تکلیمی	شراره
۱۱۵۸	مهربانی	هیبت اله
۱۱۵۹	مهریاب زاده	علیرضا
۱۱۶۰	میرباقری	سید محسن
۱۱۶۱	میری	اکبر
۱۱۶۲	ناصر زاده	نادر
۱۱۶۳	نجاری	حجت اله
۱۱۶۴	نجفی	غلامعلی
۱۱۶۵	نصرالهی	جواد
۱۱۶۶	نقی زاده	سعید
۱۱۶۷	نوازی	حسین
۱۱۶۸	نیک جو	پوریا
۱۱۶۹	نیک خوی متین	علیرضا
۱۱۷۰	وکیلی	حسین
۱۱۷۱	هاشمی	حسین
۱۱۷۲	همتیان	پیام
۱۱۷۳	یاورفر	مسعود
۱۱۷۴	یوسف نژاد	صادق

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۱۱۵	طباطبائی راد	سیدرضا
۱۱۱۶	طاقانی	محمودرضا
۱۱۱۷	طهرانی پور	علی
۱۱۱۸	عابدین پور تیمورلوئی	علیرضا
۱۱۱۹	عبادزاده	محمد
۱۱۲۰	عبدی	محمد مهدی
۱۱۲۱	عرفان	فرشید
۱۱۲۲	علیزاده	هوشنگ
۱۱۲۳	علیزاده سبزواری	نریمان حسین
۱۱۲۴	علیزاده قبادی	فرشید
۱۱۲۵	علیزاده گتایی	بهزاد
۱۱۲۶	عین افشار	حامد
۱۱۲۷	غفاری	اسمعیل
۱۱۲۸	غفوری مقدم	امیر
۱۱۲۹	غلام زاده خاور	مهدی
۱۱۳۰	غیاث فخری	محمد ابراهیم
۱۱۳۱	فامیل ساغرچی	مهران
۱۱۳۲	فرد	احمد
۱۱۳۳	فریدونی	فرشید
۱۱۳۴	فضلی	سهیلا
۱۱۳۵	فولادوند	شاهین
۱۱۳۶	فیالی	حمیدرضا
۱۱۳۷	قاسمی	حمیدرضا
۱۱۳۸	قاسمی	ساسان
۱۱۳۹	قدرتی	پرویز
۱۱۴۰	قرنی حمامیان	قادر
۱۱۴۱	قنبری	جمشید
۱۱۴۲	قوامی فرد	رضا
۱۱۴۳	کردمیری	حمید
۱۱۴۴	کراهی مقدم	سیروس

ردیف	نام خانوادگی	نام
۱۰۸۵	سلگی	حجت اله
۱۰۸۶	سلیمانی	حجت
۱۰۸۷	سلیمانی	ناصر
۱۰۸۸	سلیمی	حمید
۱۰۸۹	سماواتیان	علیرضا
۱۰۹۰	سید نژاد فهیم	سیدرضا
۱۰۹۱	سیدی	سید محمود
۱۰۹۲	سیفی	شهریار
۱۰۹۳	شاهوردی	گیتی اعظم
۱۰۹۴	شجاعی	عباس
۱۰۹۵	شعاعی	علی
۱۰۹۶	شعبانی	فیروز
۱۰۹۷	شکوهی	علیرضا
۱۰۹۸	شهبازی	علی
۱۰۹۹	شهرکی	محمد رضا
۱۱۰۰	شیخی شهریور	فرهاد
۱۱۰۱	شیرمحمدپور گرجانی	عبداله
۱۱۰۲	شیرزاد	بهرام
۱۱۰۳	صادق	امیر عباس
۱۱۰۴	صادقی	ابراهیم
۱۱۰۵	صادقیان همدانی	محمد حسین
۱۱۰۶	صالحی دشتی	اسماعیل
۱۱۰۷	صالحی قلعه سفید	سید حسین
۱۱۰۸	صباغ	امید
۱۱۰۹	صحاف رضوی	سید حسین
۱۱۱۰	صفوی	سید محمد تقی
۱۱۱۱	صفوی مقدم	شراگیم
۱۱۱۲	ضرغامی	سید مهدی
۱۱۱۳	طاری بخش	علیرضا
۱۱۱۴	طاهریان	مهرداد

دولت به مشابه ارکان حاکمیتی کشور در همان سنوات ۵۱-۱۳۴۵ به این نتیجه رسیده بود که بتواند گزارش حسابدار رسمی را مورد سوال قرار دهد اما برای اینکه این محدوده رسیدگی قانونمند شود و دستگاه مالیاتی نتواند حسابداران رسمی را سرکار بگذارند ماده (۲۸۰) به شرح ذیل تصویب شده بود:

ماده ۲۸۰- هرگاه ممیز مالیاتی به گزارش حسابدار رسمی ایرادی داشته باشد نظر خود را با ذکر دلایل به سرممیز گزارش خواهد داد و در صورتی که مراتب مورد تأیید کتبی او قرار گیرد ممیز مالیاتی بر اساس مقررات این قانون و حسب مورد با رعایت تبصره ۱ ماده ۸۱ درآمد مشمول مالیات را تشخیص خواهد داد. در صورتی که رد گزارش حسابدار رسمی در مورد بند الف ماده ۲۷۹ باشد و به موجب رای قطعی کمیسیون تشخیص که با حضور یکی از حسابداران رسمی تشکیل می شود ادعای سرممیز و ممیز مالیاتی قبول نشود دادستان انتظامی مالیاتی مکلف است اقدام به تعقیب نامبردگان در هیأت عالی انتظامی نماید و در غیر این صورت حسابدار رسمی با مودی متضامناً مسئول پرداخت مابه التفاوت مالیات و جرائم و زیان دیرگرد متعلق بوده و نسبت به لغو کارت شناسایی حسابدار رسمی بر اساس مقررات آیین نامه موضوع تبصره یک ماده ۲۷۶ اقدام و مراتب برای تعقیب نامبرده به کانون حسابداران رسمی اعلام خواهد شد. عدم حضور حسابدار رسمی در جلسه کمیسیون تشخیص در صورتی که قبلاً دعوت شده باشد مانع رسیدگی و صدور رای نخواهد بود.

تبصره- اعضاء کانون از نظر تخلفات و مجازات ها و نحوه رسیدگی به تخلفات آنان به استثناء تخلفات انتظامی که در اساسنامه کانون پیش بینی خواهد شد تابع مقررات مربوط به کارشناسان رسمی خواهند بود.

موضوع دیگر قابل بحث در این زمینه حق الزحمه حسابرسی مالیاتی بود که به موجب آئین نامه انتخاب حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۷ قانون مالیات های مستقیم بود که نشان دهنده توجه دولت به این موضوع بوده است. جدول حق الزحمه حسابداران رسمی در سال ۱۳۴۵ به شرح ذیل بوده است:

مالیاتی نسبت به گزارش حسابدار رسمی اعم از بند الف یا ب توضیحات و اطلاعات اضافی بخواید می تواند حداکثر، در مدت سه ماه پس از تسلیم گزارش یا ذکر مورد کتباً از حسابدار رسمی مطالبه نماید و حسابدار رسمی مکلف است حداکثر در مدت ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ توضیحات و اطلاعات خواسته شده را جهت ممیز ارسال دارد مگر آنکه تهیه اطلاعات توضیحات خواسته شده احتیاج به وقت اضافی داشته باشد که در این صورت با توجه به مدت مرور زمان مالیاتی مهلت متناسبی به حسابدار رسمی داده خواهد شد. در صورتی که ممیز مالیاتی به اطلاعات و توضیحات حسابدار رسمی ایرادی داشته باشد طبق ماده ۲۸۰ اقدام خواهد شد.

ماده ۲۸۰- هرگاه به تشخیص سرممیز مالیاتی گزارش حسابدار رسمی در مورد بند الف ماده ۲۷۹ برخلاف واقع باشد با اظهار نظر صریح سرممیز مالیاتی و با ذکر مورد و میزان زیان وارده به دولت از طرف دادستان انتظامی مالیاتی به هیأت رسیدگی حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۸ اعلام و تقاضای رسیدگی می شود. اگر به موجب رای صادره ادعای سرممیز مالیاتی رد شود دادستان انتظامی مکلف است اقدام به تعقیب سرممیز مالیاتی در هیأت عالی انتظامی نماید و در صورتی که هیأت ادعای سرممیز را وارد تشخیص دهد با توجه به نوع و درجه قصور و تقصیر حسب مورد حسابدار رسمی را به مجازات انتظامی که حداقل آن سلب عنوان حسابدار رسمی برای مدت ۳ ماه است و پرداخت جریمه و خسارتی متناسب با زیان وارده به دولت محکوم خواهد کرد. رای هیأت در مورد مجازات انتظامی به طور کلی و از لحاظ جریمه و خسارت تا مبلغ دویست هزار ریال باشد. حسابدار رسمی حق دارد ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ رای هیأت فقط نسبت به جریمه و خسارت از دادگاه شهرستان حوزه سرممیز مربوط تقاضای تجدیدنظر کند. دادگاه شهرستان خارج از نوبت به شکایت رسیدگی و رای مقتضی صادر خواهد کرد. رای دادگاه مزبور در این باره قطعی و لازم الاجراست.

تبصره- آراء قطعی هیأت رسیدگی و احکام دادگاه شهرستان در مورد جریمه و خسارت طبق مقررات اجرائی مالیات ها اجراء خواهد شد.

حق الزحمه حسابرسی ۱۳۴۵

ماده ۹ - آیین نامه انتخاب حسابداران رسمی موضوع ماده ۲۷۷ قانون مالیاتهای مستقیم

۱- حسابدار رسمی	۱۲۰۰ ریال در ساعت
۲- کمک حسابدار	۵۰۰ ریال در ساعت
۳- سایر کارکنان حسابرسی	۲۵۰ ریال در ساعت

ضریب تبدیل دلار سال ۱۳۸۵ به سال ۱۳۴۵	$۹۲۱۰ \div ۶۰ = ۱۵۳/۵$
حداقل نرخ ساعتی مورد انتظار حسابدار رسمی	$۱۵۳/۵ \times ۱۲۰۰ = ۱۸۴.۲۰۰$
حداقل نرخ مورد انتظار کمک حسابدار	$۱۵۳/۵ \times ۵۰۰ = ۷۶.۷۵۰$
حداقل نرخ مورد انتظار سایر کارکنان	$۱۵۳/۵ \times ۲۵۰ = ۳۸.۳۷۵$

دولت به منظور اعمال حاکمیت و نظارت، رسیدگی به تخلفات مالیاتی حسابداران رسمی را در یک چارچوب مخصوص تعریف کرده بود بدین طریق که تخلفات حسابداران رسمی شامل تخلفات مالیاتی و غیرمالیاتی تقسیم شده بود و رسیدگی به تخلفات مالیاتی در محدوده قانونی وزارت امور اقتصادی و دارائی صورت می گرفت بدین طریق که:

تخلفات انتظامی حسابداران رسمی

- ۱- تخلفات مالیاتی
- ۲- تخلفات حسابرسی

رسیدگی به تخلفات

- ۱- تخلفات مالیاتی
 - اعلام تخلف توسط مراجع مالیاتی به دادستان انتظامی مالیاتی
 - ارجاع تخلف به هیأت سه نفره متشکل از یکی از اعضای هیأت مدیره کانون حسابداران رسمی، یک نفر حسابدار متخصص عضو شورای عالی کانون حسابداران رسمی به انتخاب رئیس شورای کانون حسابداران رسمی رئیس شورای عالی مالیاتی
- ۲- تخلفات غیرمالیاتی
 - رسیدگی در کانون حسابداران رسمی مطابق آیین نامه ای که به تصویب شورای کانون خواهد رسید.

تخلفات مالیاتی حسابداران رسمی

- ۱- اظهار نظر خلاف واقع در مورد تحریر و تنظیم دفاتر قانونی مودی در حدود آیین نامه تبصره یک ماده ۵۸ قانون مالیاتهای مستقیم و عرف حسابرسی
- ۲- عدم تنظیم کامل گزارش رسیدگی به دفاتر مودیان طبق نمونه های تهیه شده از طرف وزارت دارایی و عدم رفع نقائص با وجود تذکر کتبی مأموران تشخیص.
- ۳- استفاده از عنوان حسابدار رسمی توسط کسانی که بیش از یکسال از شغل حسابدار رسمی محروم می شوند.
- ۴- تسلیم گزارش که مندرجات آن خلاف واقع باشد.
- ۵- رسیدگی به حساب مالیاتی مودیانی که حسابدار رسمی که در سرمایه و یا منافع آنان شریک یا سهامی بوده و یا معاملات بازرگانی با آنان دارند یا در اداره موسسه مربوط دخالت دارند.

گزارشات حسابرسی مالیاتی شده موضوع را وارد یک مرحله حساس کرده بود. عده‌ای از حسابداران رسمی که اتفاقاً تجارب ارزنده‌ای هم در حسابرسی مالیاتی داشتند نیز معتقد بودند مفاد ماده (۲۷۲) بدون توجه به ماده (۲۱۹) و همکاری سازمان امور مالیاتی کشور عملاً قابل اجرا نخواهد بود که ظاهراً نظر تعداد قابل ملاحظه‌ای از صاحب‌منصبان مالیاتی کشور نیز بر همین عقیده بود، لذا پس از کوشش‌های جدی مقرر شد کمیته‌ای بنام «کمیته هماهنگی مالیاتی جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان امور مالیاتی» متشکل از نمایندگان سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی و سازمان امور مالیاتی تشکیل و پس از بررسی و تدقیق در اختلافات فی‌مابین گزارشات حسابرسی و ماموران مالیاتی

راهکارهای عملی جهت مرتفع نمودن این اختلافات به عمل آورد.

این کمیته پس از جمع‌بندی نقطه نظرات واصله از اعضای جامعه حسابداران رسمی و ادارات مالیاتی به این نتیجه رسید که عمده اختلافات حاصل از اجرای ماده (۲۷۲) قانون مالیات‌های مستقیم ناشی از تعدد تفاسیر برخی مواد قانون مالیات‌های مستقیم و همچنین تعارض استانداردهای حسابداری و حسابرسی با قانون مالیات‌های مستقیم می‌باشد

مستقیم می‌باشد و لذا موافقت کردند که اولاً از طریق صدور بخشنامه‌های کاربردی تعارضات اجرائی قانون مالیات‌ها را به حداقل رسانند و در ضمن آیین‌نامه تبصره (۴) مورد بازنگری و متن اصلاح شده جهت هیأت وزیران جهت تصویب نهایی ارسال شود.

در این متن جایگاه کمیته هماهنگی نیز تعریف و تبیین شده است. بررسی‌های چند ماهه کمیته هماهنگی مالیاتی نشان دهنده اختلافات عدیده‌ای بین استانداردهای حسابداری و قانون مالیات‌ها به شرح ذیل بوده است.

خوشبختانه با اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و پس از کوشش‌های فراوان که توسط برخی دولتمردان و حسابداران کشور در چارچوب ماده واحده استفاده از خدمات تخصصی حسابداران ذی‌صلاح بعنوان حسابدار رسمی و همچنین اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران صورت گرفت مجدداً در اصلاحیه مذکور نقش حسابداران رسمی در تشخیص مالیات در چارچوب ماده (۲۷۲) تعریف و تبیین شد بدین طریق که مقرر گردید حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بتوانند عهده‌دار حسابرسی مالیاتی اشخاص حقوقی شده و گزارش آنها مبنای تعیین درآمد مشمول مالیات قرار گیرد.

فارغ از مؤخر بودن اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم بر

آئین‌نامه تبصره (۴)، قانون مالیات‌های مستقیم به عنوان یک مجموعه واحد مورد استناد و استفاده قرار می‌گیرد و نمی‌توان به اتکای یک ماده آن سایر مواد را انکار و یا غیرقابل استناد تلقی کرد. به همین دلیل از یک طرف دستگاه مالیاتی با توجه به اختیارات حاصل از ماده (۲۱۹) خود را مرجع تشخیص مالیات دانسته و از طرف دیگر حسابداران رسمی نیز به اتکای ماده (۲۷۲) این امر را از حوزه وظایف خود قسملمداد

می‌کردند و در نتیجه عملاً این تعارض باعث شده بود که در بسیاری موارد دستگاه مالیاتی عملاً گزارش حسابرس مالیاتی صادره توسط حسابداران رسمی را مورد تعرض قرار داده بودند در این حالت دو راهکار بیشتر باقی‌نمانده بود یا حسابداران رسمی (جامعه حسابداران رسمی ایران) می‌بایست بر علیه سازمان امور مالیاتی به دیوان عدالت اداری شکایت می‌کرد و یا سازمان امور مالیاتی تفسیر ماده (۲۷۲) را با توجه به ماده (۲۱۹) از قانونگذار استفسار می‌کرد در همین اوضاع و احوال انتشار نامه‌ای خاص از یکی از ادارات امور مالیاتی که متعرض

چالش های قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از دیدگاه حسابداری (۲)

شرح	قانون مالیاتهای مستقیم	استاندارد حسابداری
سود حسابداری، سود مالیاتی	سود مالیاتی	سود حسابداری
استهلاکات	جدول استهلاکات	روش مورد تصویب هیأت مدیره بند ۱۶ استاندارد ۱۱
تجدید ارزیابی (زیان حاصل غیر قابل قبول)	زیان غیر قابل قبول	بند ۴۵ استاندارد ۱۱ زیان قابل قبول
کاهش ارزش سرمایه گذاریها	غیر قابل قبول	استاندارد شماره ۱۵ قابل قبول
هزینه های حسابداری و هزینه های مالیاتی (هزینه های قابل قبول ماده ۱۴۸)	ماده ۱۴۸	استانداردها معاینه است
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مشروط	قابل قبول
زمان تحقق درآمد	بعضا معارض استاندارد	بند (۱۵) استاندارد شماره ۳
هزینه های شرکت های سرمایه گذاری	غیر قابل قبول	قابل قبول
هزینه های مربوط درآمدهای معاف و غیر معاف	حق السهم هزینه ها	قابل قبول
صادرات کالا و خدمات و عدم پذیرش هزینه های صادرات کالا و خدمات	ماده ۱۴۱	قابل قبول
معافیت ها	با قید شرط و بخشنامه های متعارض	---
معافیت افزایش سرمایه ناشی از ماده (۴) قانون نوسازی و بازسازی صنایع	نقد و سود انباشته قابل قبول	---
مالیات حقوق ماده (۸۵) ۱۰٪	ابهام دارد	---
درآمد اتفاقی (کمکهای بلاعوض) نرخ یکسان برای اشخاص حقیقی و حقوقی	---	---

چالش های قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از دیدگاه حسابداری (۱)

شرح	مشرط قابل قبول	استاندارد
تسمیر دارایی و بدهی ارزی (زیان حاصل از تسمیر در صورت اتخاذ روش یکنواخت و اعمال استانداردهای حسابداری قابل قبول)	مشروط قابل قبول	استاندارد ۱۶
معاوضه دارایی با دارایی (چنانچه دارایی مستغلات و ساختمان باشد به مأخذ ارزش معاملاتی و در غیر اینصورت هر دو دارایی براساس برآورد اداره امور مالیاتی ارزیابی و مشمول مالیات می شوند)	مشمول مالیات	استاندارد ۱۱ برخی معاوضه ها مشمول سود نمی باشد
زیان برآوردی قراردادهای بلندمدت	غیر قابل قبول	بند ۲۴ استاندارد (۹)
ذخیره کاهش ارزش سرمایه گذاریهای جاری - کاهش دائمی در ارزش سرمایه گذاریهای بلند مدت	غیر قابل قبول	بند ۳۳ و ۳۴ استاندارد ۱۵ احتساب ذخیره
هزینه تأمین مالی پرداختی به بانکها و موسسات مالی و اعتباری مجاز قابل قبول و در مورد تسهیلات یا فاینانس خارجی	غیر قابل قبول	هزینه است
ضایعات غیرعادی	غیر قابل قبول	قابل قبول
تغییر در برآوردها اگر منجر به افزایش هزینه ها گردد غیر قابل قبول و اگر منجر به افزایش درآمد شود مشمول مالیات است	غیر قابل قبول	زیان طبق استاندارد (قابل قبول بند ۳۱ استاندارد ۶۱)
زیان حاصل از دوره توقف عملیات	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان کاهش ارزش داراییهای نامشهود در زمان فروش یا واگذاری قابل شناسایی	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان ناشی از کاهش ارزشی که با رعایت قاعده اقل بهای تمام شده با قیمت بازار حاصل می شود	غیر قابل قبول	قابل قبول
زیان ناشی از کنارگذاری داراییهای غیر قابل استفاده یا اسقاط فاقد ارزش	غیر قابل قبول	قابل قبول

کمیته مذکور همچنین به این نتیجه رسید که باید چارچوب مشخصی جهت ورود ماموران مالیاتی به گزارش حسابرسی مالیاتی که حسابداران رسمی تعریف شود زیرا در غیراین صورت اساس ماده (۲۷۲) خدشه برسدار خواهد شد.

خوشبختانه با توجه به تعامل مناسبی که بین جامعه حسابداران رسمی و سازمان امور مالیاتی صورت گرفت مقرر گردید مواد ۵ و ۶ آئین نامه تبصره ۴ اصلاح شود که متن اصلاحیه عبارتند از:

ماده ۵

حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی یا سازمان

حسابرسی (حسابدار رسمی) که عهده دار انجام وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی و یا حسابرسی اشخاص مشمول ماده (۲) این آیین نامه می باشند در صورت درخواست اشخاص مزبور مکلفند علاوه بر گزارش موضوع ماده (۴) فوق، گزارش حسابرسی مالیاتی جداگانه طبق نمونه های که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس قرار می گیرد تنظیم کنند و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار

مودی قرار دهند. گزارش اخیرالذکر باید شامل موارد زیر باشد:

الف - اظهار نظر نسبت به کفایت دفاتر و اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد قانون مالیات های مستقیم و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری.

ب - تعیین درآمد مشمول مالیات بر اساس قوانین و مقررات مالیاتی به ویژه مقررات فصل هزینه های قابل قبول، استهلاکات.

ج - اظهار نظر نسبت به مالیات هایی که مودی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی کشور بوده است. (مالیات های تکلیفی و حقوق)

د - سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ - هرگاه حسابدار رسمی در اجرای بند الف این ماده به موارد ایرادی برخورد نماید که به نظر او به اعتبار دفاتر خللی وارد ننماید و تعیین درآمد واقعی مشمول مالیات امکان پذیر باشد ضمن درج موارد ایراد در گزارش خود، درآمد مشمول مالیات را تعیین خواهد کرد.

در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک مزبور برای محاسبه درآمد مشمول مالیات غیر قابل رسیدگی تشخیص داده شود یا به علت عدم

رعایت موازین قانونی و آیین نامه مربوط به روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک، نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت های مالی نهایی مورد قبول واقع نشود، حسابدار رسمی باید پس از ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی حاوی عدم اظهار نظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک و دفاتر برای امر حسابرسی مالیاتی، موضوع را به طور کتبی با ذکر دلایل به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام نماید. در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است مطابق مقررات موضوعه

کمیته هماهنگی مالیاتی

به این نتیجه رسید

که باید چارچوب مشخصی جهت

ورود ماموران مالیاتی

به گزارش حسابرسی مالیاتی

که حسابداران رسمی تعریف شود

زیرا در غیر این صورت

اساس ماده (۲۷۲)

خدشه بردار خواهد شد

اداره امور مالیاتی موضوع را با شرح استدلال عدم پذیرش به هیأت سه نفره بند (ب) تبصره (۱) ماده (۶) ارجاع خواهد نمود.

د- چنانچه حسابدار رسمی ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام نسبت به ارائه پاسخ لازم به رئیس اداره امور مالیاتی اقدام نکنند، اداره امور مالیاتی با استعلام و یا مراجعه به مودی طبق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

تبصره ۳- اشخاصی که انجام حسابرسی مالیاتی را به حسابداران رسمی ارجاع می نمایند، مکلفند یک نسخه از قرارداد فیما بین با حسابدار رسمی را همراه با اظهارنامه مالیاتی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

تبصره ۴- در مواردی که پرونده مالیاتی مودیان مذکور، در جلسه هیأت سه نفری موضوع بند (۳) ماده (۹۷) قانون مالیات های مستقیم مطرح باشد، یکی از اعضای هیأت مزبور توسط سازمان امور مالیاتی کشور از بین حسابداران رسمی انتخاب می شود.

ماده ۶
اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات صادر می نماید. قبول گزارش حسابرسی موقوف به آن است که مؤدی گزارش حسابرسی مالی را ضمیمه گزارش حسابرسی مالیاتی همراه با اظهارنامه مالیاتی یا حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی

نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه قبل یا بعد از صدور برگ تشخیص مالیات، اطلاعات و مدارکی در مورد فعالیت های مالی بدست آید که در نتیجه نیاز به بررسی دفاتر و اسناد و مدارک مودی ذی ربط و توضیحات تکمیلی حسابدار رسمی باشد، رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق کتباً از حسابدار رسمی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف - حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را همراه با نظر خود در مورد تأثیر آن بر درآمد مشمول مالیات کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برساند. در این صورت اداره امور مالیاتی بر اساس پاسخ واصله، مطابق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

ب - در صورتی که فعالیت مالی مزبور در دفاتر ثبت شده باشد، حسابدار رسمی ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام ثبت فعالیت های مورد استعلام در دفاتر مؤدی را ضمن توضیحات تکمیلی با ذکر شماره سند حسابداری همراه با تصویر اسناد حسابداری و مدارک ضمیمه به آن، کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی می رساند.

ج - در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی با توجه به اسناد و مدارک ارسالی و توضیحات تکمیلی داده شده، به نظر رئیس اداره امور مالیاتی با قانون و مقررات مربوط تطبیق ننماید،

حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را همراه با نظر خود در مورد تأثیر آن بر درآمد مشمول مالیات کتباً به اطلاع رئیس اداره امور مالیاتی برساند

مربوط تسلیم نموده باشد.

تبصره ۱- چنانچه قبل از صدور برگ تشخیص مالیات نسبت به ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی در خصوص بندهای (ب) (هزینه های قابل قبول، استهلاکات) و (ج) (مالیات های تکلیفی و حقوق) ماده ۵ این آیین نامه و معافیت های مالیاتی نیاز به توضیحات تکمیلی حسابدار رسمی باشد رئیس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق کتباً از حسابدار رسمی استعلام خواه نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف- حسابدار رسمی مکلف است ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، توضیحات تکمیلی را به رئیس اداره امور مالیاتی ارائه نماید. در غیر این صورت و یا اعلام عدم دسترسی به دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی از سوی حسابدار رسمی، اداره امور مالیاتی مطابق مقررات موضوعه جهت رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات و مالیات های تکلیفی مودی اقدام خواهد نمود.

ب- در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی از لحاظ انطباق با قانون و مقررات مالیاتی حسب نظر رئیس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد موضوع به هیات سه

نفره متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارش های حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، ارجاع می گردد. هیات با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و رای اکثریت اعضای هیات مذکور، مورد قبول سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بوده و مبنای حل و فصل پرونده ذیربط قرار خواهد گرفت.

بررسی های هیات سه نفره فوق حسب مورد شامل

مذاکره با حسابدار رسمی گزارش دهنده، مشاهده و بررسی اسناد و مدارک حسابرسی مالیاتی در رابطه با موضوع یا موضوعات مورد استعلام اداره امور مالیاتی و درخواست انجام رسیدگی های تکمیلی توسط حسابدار رسمی و اعلام نتیجه به هیأت خواهد بود.

تبصره ۲- نحوه اداره و تشکیل جلسات هیأت موضوع بند «ب» تبصره (۱) این ماده به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط هیأت مزبور تهیه و به تصویب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور می رسد.

تبصره ۳- روسای ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی باید تمهیداتی را بکار برند تا استعلام و ارسال پاسخ در مهلت های تعیین شده انجام شود.

در غیر این صورت مسئولیت خسارات وارده به دولت طبق قواعد عمومی مربوط به مسئولیت مدنی، متوجه آنان خواهد بود. مکاتبات فیما بین اداره امور مالیاتی و حسابدار رسمی و بالعکس باید حسب مورد با ابلاغ کتبی یا از طریق پست سفارشی انجام گیرد.

تبصره ۴- چنانچه هیأت موضوع بند (ب) تبصره (۱) این ماده به اتفاق آراء حسابدار رسمی

را به لحاظ عدم رعایت دستورالعمل حسابرسی مالیاتی و سایر مقررات مالیاتی در تنظیم گزارش حسابرسی مالیاتی مقصر تشخیص دهد، سازمان امور مالیاتی کشور نظر هیأت را جهت طرح در هیأت های انتظامی جامعه حسابداران رسمی یا کمیته انضباطی سازمان حسابرسی ارسال خواهد نمود. جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی مکلفند یک نسخه از رای هیأت های انتظامی یا کمیته انضباطی را به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند.

۲- در ماده ۷ آئین نامه فوق الاشاره عبارت (حوزه مالیاتی) به عبارت (اداره امور مالیاتی) اصلاح می شود.

در صورتی که پاسخ حسابدار رسمی از لحاظ انطباق با قانون و مقررات مالیاتی حسب نظر رئیس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد موضوع به هیات سه نفره متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارش های حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، ارجاع می گردد

ترازنامه و صورت سود و زیان) را در دوره مورد مطالعه سال های (۱۳۸۰ - ۱۳۷۶) ارائه داده باشند. به عبارت دیگر جامعه آماری تحقیق شامل شرکت هایی می شود که اطلاعات مورد نیاز تحقیق، شامل نسبت های نقدینگی (نسبت های جاری، سریع و دوره گردش وجه نقد)، نسبت های سودآوری (نسبت های بازده دارایی ها، بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود خالص به فروش) و نسبت های اهرمی (نسبت های کل بدهی ها به کل دارایی ها و بدهی های بلند مدت به کل بدهی ها) طی دوره ۵ ساله را دارا باشند.

بنابراین از میان شرکت های صنایع مختلف بورس اوراق بهادار تهران که در ۲۳ صنعت مشغول فعالیت بوده و تعداد آنها ۳۲۶ شرکت می باشد، تعداد ۲۱۶ شرکت که اطلاعات مورد نیاز تحقیق را دارا بودند، انتخاب شوند. انتخاب نمونه ها بر مبنای سال پایانی قلمرو زمانی تحقیق، معادل ۶۷٪ شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

روش گردآوری اطلاعات

به منظور افزایش روایی خارجی نتایج تحقیق از انجام نمونه گیری صرف نظر شد و کلیه شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران به استثنای، شرکت هایی که دارای اطلاعات ناقص و یا فاقد اطلاعات لازم در طول دوره زمانی پنج ساله تحقیق برای انجام تحقیق بودند، به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

سپس اطلاعات مربوط به نسبت های نقدینگی، نسبت های سودآوری و نسبت های اهرمی شرکت های مذکور از بانک اطلاعاتی صحرا جمع آوری شد.

آزمون آماری

جهت آزمون فرضیه ها، اطلاعات مربوط به نسبت های نقدینگی (نسبت های جاری، سریع و دوره گردش وجه نقد)، نسبت های سودآوری (نسبت بازده دارایی ها، نسبت بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود خالص به فروش) و

فرضیات تحقیق

این تحقیق به بررسی تجربی دوره گردش وجه نقد و تجزیه و تحلیل نقدینگی شرکت های بورس اوراق بهادار می پردازد و شامل چهار فرضیه می باشد:

الف) فرضیه اول) فرضیات مربوط به بررسی نقدینگی

ارتباط معناداری بین نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد و همچنین بین نسبت سریع و دوره گردش وجه نقد شرکت های بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد.

ب) فرضیه دوم) فرضیات مربوط به بررسی اجزای دوره

گردش وجه نقد

ارتباط معناداری بین دوره گردش وجه نقد شرکت های بورس اوراق بهادار تهران و اجزای آن شامل دوره وصول حساب های دریافتی، دوره گردش موجودی ها و دوره پرداخت بدهی های جاری وجود دارد.

ج) فرضیه سوم) فرضیات مربوط به بررسی ارتباط

سودآوری و نقدینگی

ارتباط معناداری بین شاخص های نقدینگی (دوره گردش وجه نقد، نسبت جاری و نسبت سریع) شرکت های بورس اوراق بهادار تهران با شاخص های سودآوری (نسبت بازده حقوق صاحبان سهام، نسبت بازده دارایی ها و نسبت سود خالص به فروش) وجود دارد.

د) فرضیه چهارم) فرضیات مربوط به بررسی ارتباط

بین نسبت های نقدینگی و نسبت های اهرمی

ارتباط معناداری بین شاخص های نقدینگی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران (دوره گردش وجه نقد، نسبت جاری و نسبت سریع) با نسبت های اهرمی (نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها، نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام و نسبت بدهی های بلند مدت به کل بدهی ها) وجود دارد.

روش انجام تحقیق

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق، کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد که صورت های مالی

و نسبت های اهرمی (نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها، نسبت بدهی های بلند مدت به کل بدهی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام) برای کلی شرکت های مورد مطالعه جمع آوری شد.

در این تحقیق سعی شد که، ارتباط نسبت های جاری و سریع با دوره گردش وجه نقد، ارتباط بین دوره گردش وجه نقد با اجزای آن نیز مورد مطالعه قرار گیرد. همچنین ارتباط بین سودآوری و نقدینگی و نیز نقدینگی و نسبت های اهرمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

لذا به منظور آزمون فرضیات از ضریب همبستگی و رگرسیون ساده استفاده شد. برای برقراری ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته از رابطه زیر استفاده بعمل آمد:

$$y_i = a + bx_i + u_i$$

که در این رابطه:

y = متغیر وابسته

a = عدد ثابت

b = شیب خط رگرسیون

x = متغیر مستقل

می باشد.

در صورتی که b مثبت باشد، رابطه بین دو متغیر Y, X مستقیم می باشد، بدین معنا که با افزایش متغیر مستقل، متغیر وابسته افزایش و با کاهش متغیر مستقل، متغیر وابسته نیز کاهش می یابد. اما زمانی که b منفی باشد، رابطه بین دو متغیر مستقل و وابسته معکوس می باشد. بدین معنا که با افزایش متغیر مستقل، متغیر وابسته کاهش و با کاهش متغیر مستقل، متغیر وابسته افزایش می یابد. در نهایت اگر مقدار b صفر باشد، بین دو متغیر y, x رابطه خطی وجود ندارد.

از آنجا که b برآورد کننده β در معادله خط رگرسیون جامعه $Y = a + bx$ است، لذا برای انجام آزمون در خصوص β نیاز به محاسبه خطای معیار برآورد و آماره $t = \frac{b-B}{Sb}$ می باشد، که از روابط زیر بدست می آید.

$$Se = \sqrt{\frac{\sum y^2 - a \sum y - b \sum xy}{n-2}}$$

$$Sb = \frac{Se}{\sqrt{\sum x^2 - nx^2}}$$

که در آن:

Se = خطای معیار برآورد،

n = تعداد شرکت ها یا اعضای نمونه،

\bar{x} = میانگین متغیر مستقل،

می باشد.

تکنیک آماری دیگر مورد استفاده در این تحقیق ضریب همبستگی می باشد. این تکنیک، شدت رابطه و همچنین نوع رابطه متغیرهای مستقل و وابسته را به صورت مستقیم یا معکوس نشان می دهد و از رابطه زیر بدست می آید:

$$r = \frac{\sum xy - n\bar{x}\bar{y}}{\sqrt{\sum x^2 - nx^2} \sqrt{\sum y^2 - ny^2}}$$

که در آن:

r = ضریب همبستگی

x = متغیر مستقل

y = متغیر وابسته

n = تعداد شرکت ها و یا اعضای نمونه

می باشد.

مقدار r همواره بین -1 و $+1$ و یا خود این اعداد می باشد. در صورتی که r برابر با $+1$ باشد همبستگی خطی کامل و مثبت و اگر r برابر -1 باشد، همبستگی خطی کامل و منفی وجود دارد. همچنین زمانی که r نزدیک به صفر باشد، همبستگی خطی معنی داری بین دو متغیر مستقل و وابسته وجود ندارد. برای تعیین معنی دار بودن ضریب همبستگی، آماره Z به ترتیب زیر بدست می آید: (بهبودیان، ۱۳۷۸).

مطالعه محاسبه و مورد بهره برداری قرار گرفت. کلیه اطلاعات فوق نیز از نرم افزار حسابداری صحرا استخراج شد. برای آزمون فرض سوم، نسبت های سودآوری شامل نسبت بازده دارایی ها، نسبت بازده حقوق صاحبان سهام و نسبت سود خالص به فروش و همچنین دوره گردش وجه نقد شرکت های بورس اوراق بهادار تهران از نرم افزار حسابداری صحرا استخراج و مورد استفاده قرار گرفت. برای آزمون فرض چهارم، نسبت های اهرمی شامل نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام و همچنین دوره گردش وجه نقد شرکت های بورس اوراق بهادار تهران همچنان از نرم افزار حسابداری صحرا استخراج و مورد استفاده قرار گرفت.

یافته های تحقیق

فرضیه اول - جدول شماره ۱ نتایج آزمون فرض اول را نشان می دهد. تجزیه و تحلیل فرضیه اول به دو مورد ذیل تقسیم بندی می شود:

۱) در بررسی رابطه بین نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد، مشاهده می شود که رابطه مثبت و معنی داری بین نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد وجود دارد. اما این رابطه براساس ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتیجه فرضیه مزبور با نتایج تحقیقات انجام شده توسط

ریچاردز و لافلین (۱۹۸۰)، موس و استاین (۱۹۹۳)، لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) مطابقت می کند. ۲) در بررسی رابطه بین نسبت سریع و دوره گردش وجه نقد، مشاهده می شود که رابطه خطی معنی داری بین نسبت سریع و دوره گردش وجه نقد وجود ندارد. نتیجه فرضیه مزبور با تحقیقات انجام شده توسط ریچاردز و لافلین (۱۹۸۰)، کامات (۱۹۸۹)، لایرودی و مک کارتی (۱۹۹۲) و لایرودی و لازاریوس (۲۰۰۰) مطابقت ندارد.

$$Zr = \frac{1}{2} \ln \frac{1+r}{1-r} \quad -1 < r < 1$$

$$E(Zr) = \frac{1}{2} \ln \left[\frac{1+r}{1-r} \right] \quad -1 < p < 1$$

$$Z = \frac{Zr - E(Zr)}{1/\sqrt{n-3}}$$

که در آن:

r = ضریب همبستگی

E = امید ریاضی

P = ضریب همبستگی جامعه

n = تعداد شرکت ها یا اعضای نمونه

می باشد.

در مورد ارتباط بین ضریب همبستگی (r) و شیب خط رگرسیون (b) باید گفت که علامت این دو متغیر یکسان می باشد، یعنی اگر b دارای علامت مثبت باشد، ضریب همبستگی (r) نیز مثبت می باشد و اگر b دارای علامت منفی باشد، ضریب همبستگی (r) منفی می باشد. در صورتی که $b=0$ باشد، ضریب همبستگی (r) برابر با صفر خواهد بود. لازم به ذکر است که کلیه محاسبات آماری به وسیله نرم افزار Minitab انجام شده است.

در بررسی رابطه بین نسبت سریع و

اطلاعات مورد نیاز جهت آزمون دوره گردش وجه نقد، مشاهده می شود

که رابطه خطی معنی داری بین نسبت

سریع و دوره گردش وجه نقد

وجود ندارد

برای آزمون فرض اول نسبت های

جاری، سریع و دوره گردش وجه نقد

شرکت های بورس اوراق بهادار تهران

مورد استفاده قرار گرفت. اطلاعات

مزبور از نرم افزار حسابداری صحرا

جمع آوری شد. برای آزمون فرض دوم دوره وصول حساب های

دریافتنی، دوره گردش موجودی ها و دوره پرداخت

بدهی های جاری و دوره گردش وجه نقد شرکت های مورد

جدول شماره (۱) - نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه	α	Value - P	T محاسبه شده	T جدول	R	R^2	نتیجه
H_{01}	۰/۰۵	--	۵/۷	۱/۹۶	٪۳۷۱	٪۱۳/۷	رد می شود
H_{02}	۰/۰۵	۰/۱۵۱	۱/۴۴	۱/۹۶	٪۹۸	٪۱	نمی توان رد کرد

تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات انجام شده توسط بسلی و میسر (۱۹۸۷)، لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) و لایرودی و لازاریدس (۲۰۰۰) مطابقت دارد.

فرضیه سوم - جدول شماره ۳ نتایج آزمون فرضیه سوم را نشان می دهد. در بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های سودآوری، مشاهده می شود که رابطه منفی و معنی داری بین نسبت سودخالص به فروش و دوره گردش وجه نقد وجود دارد که این رابطه با توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. همچنین مشاهده می شود که رابطه معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت بازده دارایی ها وجود ندارد که البته با توجه به نزدیک بودن P-value (۰/۰۶۸) نمی توان اظهار نظر قطعی نمود. در بررسی ارتباط بین دوره گردش وجه نقد و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام مشاهده می شود که رابطه منفی و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و

فرضیه دوم - جدول شماره ۲ نتایج آزمون فرضیه دوم را نشان می دهد. تجزیه و تحلیل فرضیه دوم شامل سه مورد زیر است:

(۱) در بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و اجزای آن (دوره وصول حساب های دریافتی، دوره گردش موجودی های کالا، دوره پرداخت حساب های پرداختی)، مشاهده می شود که رابطه مثبت و معنی داری بین دوره وصول حساب های دریافتی و دوره گردش وجه نقد وجود دارد. اما این رابطه با توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. (۲) رابطه مثبت و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و دوره گردش موجودی های کالا مشاهده می شود که این رابطه براساس ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد بالایی می باشد. (۳) در نهایت مشاهده می شود که رابطه منفی و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و دوره پرداخت حساب های پرداختی وجود دارد که این رابطه براساس ضریب همبستگی (r) و ضریب

جدول شماره (۲) - نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه	α	Value - P	T محاسبه شده	T جدول	R	R^2	نتیجه
H_{01}	۰/۰۵	--	۴/۷۸	۱/۹۶	٪۳۷۱	٪۱۰	رد
H_{02}	۰/۰۵	--	۱۶/۵۵	۱/۹۶	۰/۷۵۸	٪۵۷/۴	رد
H_{03}	۰/۰۵	۰/۰۰۱	-۳/۵۲	۱/۹۶	-۰/۲۴۱	٪۵/۸	رد

جدول شماره (۳) - نتایج آزمون فرضیه سوم

فرضیه	α	Value - P	T محاسبه شده	T جدول	R	R^2	نتیجه
H_{01}	۰/۰۵	--	-۳/۶۵	۱/۹۶	-۰/۲۴۲	٪۵/۸	رد می شود
H_{02}	۰/۰۵	۰/۰۶۸	-۱/۸۴	۱/۹۶	-۰/۱۲۷	٪۱/۶	نمی توان رد کرد
H_{03}	۰/۰۵	--	-۳/۶۸	۱/۹۶	-۰/۲۴۴	٪۵/۹	رد می شود

توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از بررسی رابطه بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های اهرمی با تحقیقات انجام شده توسط لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) و لایرودی و لازاریدس (۲۰۰۰) مطابقت ندارد.

در بررسی ارتباط بین نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت های اهرمی (نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام) مشاهده می شود که رابطه منفی و معنی داری بین نسبت های سنتی نقدینگی و نسبت های اهرمی وجود دارد. ارتباط بین نسبت های جاری و سریع با نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها براساس ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد متوسط و ارتباط نسبت های جاری و سریع با نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام براساس ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با تحقیقات انجام شده توسط لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) و لایرودی و لازاریدس (۲۰۰۰) مطابقت دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج بدست آمده تحقیق چهار مورد را نشان می دهد. الف) وجود رابطه مثبت و معنی دار بین نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد و عدم وجود رابطه خطی بین نسبت سریع و دوره گردش وجه نقد ب) دوره گردش موجودی های کالا مهم ترین عنصر مؤثر بر دوره گردش وجه نقد و به تبع آن نقدینگی می باشد ج) وجود رابطه مثبت و معنی دار بین نقدینگی و سودآوری د) وجود رابطه منفی و معنی دار بین نسبت های نقدینگی و نسبت های اهرمی.

نسبت بازده حقوق صاحبان سهام وجود دارد که این رابطه با توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات انجام شده توسط کامات (۱۹۹۹)، هان شین و سونن (۱۹۹۸)، لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) و وانگ (۲۰۰۲) مطابقت می کند. در بررسی ارتباط بین نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت های سودآوری مشاهده می شود که رابطه معنی داری بین نسبت جاری و نسبت های سودآوری شامل نسبت سود خالص به فروش و نسبت بازده دارایی ها وجود ندارد. اما نسبت جاری با نسبت بازده حقوق صاحبان سهام رابطه منفی و معنی داری دارد که این رابطه با توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات انجام شده توسط لایرودی و دیگران (۱۹۹۹) مطابقت می کند. در بررسی ارتباط بین نسبت سریع و نسبت های سودآوری، مشاهده می شود که نسبت سریع با هر سه نسبت سودآوری شامل نسبت سود خالص به فروش، نسبت بازده دارایی ها و نسبت بازده و نسبت بازده حقوق صاحبان سهام رابطه مثبت و معنی داری دارد که البته این رابطه با توجه به ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (R^2) در حد ضعیف می باشد. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج تحقیقات انجام شده به وسیله لایرودی و مک کارتی (۱۹۹۲)، اسمیت و بیچ من (۱۹۹۷) مطابقت دارد.

فرضیه چهارم - در بررسی ارتباط بین نسبت های اهرمی و دوره گردش وجه نقد مشاهده می شود که رابطه منفی و معنی داری بین دوره گردش وجه نقد و نسبت های اهرمی شامل نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها و نسبت کل بدهی ها به حقوق صاحبان سهام وجود دارد. که این رابطه با

جدول شماره (۴) - نتایج آزمون فرضیه چهارم

نتیجه	R^2	R	T جدول	T محاسبه شده	Value - P	a	فرضیه
رد می شود	٪۳/۴	-۰/۱۸۶	۱/۹۶	-۲/۶۷	۰/۰۰۸	۰/۰۵	H_{01}
رد می شود	٪۳/۳	-۰/۱۸۳	۱/۹۶	-۲/۴۸	۰/۰۱۴	۰/۰۵	H_{02}

نکته است که افزایش نسبت جاری، همیشه نمی تواند به معنی افزایش نقدینگی باشد.

یکی از دلایلی که برای عدم وجود رابطه معنی دار بین نسبت سریع و دوره گردش وجه نقد می توان اظهار نمود این است که براساس اطلاعات ارائه شده در جدول (۴) $57/41\%$ تغییرات دوره گردش وجه نقد ناشی از دوره گردش موجودی های کالا است و موجودی های کالا در محاسبه نسبت سریع وارد نمی شود.

نتایج تحقیق حاکی از عدم وجود رابطه معنی دار بین نسبت بدهی های بلند مدت به کل بدهی ها و دوره گردش وجه نقد می باشد. یکی از دلایل آن این است که قسمت عمده بدهی های بلند مدت شرکت های بورس اوراق بهادار تهران شامل ذخیره سنوات خدمات کارکنان بوده و بدهی مزبور ارتباطی با دوره گردش وجه نقد ندارد. البته رابطه مثبت و معنی داری بین نسبت های سنتی نقدینگی (نسبت جاری و سریع) و نسبت بدهی های بلند مدت به کل بدهی ها مشاهده شده است، و به این معنی است که افزایش بدهی های بلند مدت باعث افزایش نقدینگی می گردد. به عبارت دیگر، شرکت های بورس اوراق بهادار تهران از بدهی های بلند مدت به منظور تأمین کمبود نقدینگی خود استفاده می کنند.

۲- دوره گردش وجه نقد عبارت از حاصل جمع دوره وصول حساب های دریافتی و دوره گردش موجودی ها منهای دوره پرداخت حساب های پرداختی است. به طور منطقی، هر گونه افزایش در حساب های دریافتی و موجودی ها باعث افزایش دوره گردش وجه نقد و افزایش حساب های پرداختی باعث کاهش دوره گردش وجه نقد می گردد. بنابراین دوره گردش وجه نقد رابطه مثبتی با دوره وصول حساب های دریافتی و دوره گردش موجودی ها و رابطه منفی با دوره پرداخت حساب های پرداختی دارد. نتایج تحقیق نشان می دهد که هر چه موجودی های کالا افزایش یابد، دوره گردش وجه نقد شرکت نیز با ضریب بالایی افزایش می یابد. این امر، باعث کاهش نقدینگی شرکت می گردد. به عبارت دیگر، دوره گردش وجه نقد بیشترین حساسیت را به دوره گردش موجودی های کالا دارد.

دلایل احتمالی موارد فوق می تواند به شرح ذیل باشد:

۱- زمانی که لازم است تصمیمات مدیریتی در مورد سرمایه در گردش اتخاذ شود نسبت های جاری، سریع و دوره گردش وجه نقد باید بطور مشابه تغییر کنند. در صورتی که مدیران تصمیم بگیرند که از تأمین مالی بلند مدت به جای تأمین مالی کوتاه مدت جهت تأمین سرمایه در گردش وجه نقد افزایش می یابند. اما تفسیر نتایج آنها متفاوت می باشد. به این معنی که نسبت های سنتی نقدینگی بهبود وضعیت نقدینگی را نشان می دهند در حالی که دوره گردش وجه نقد کاهش موقعیت نقدینگی را نشان می دهد. فرض کنید موجودی های کالا و یا حساب های دریافتی افزایش یابند. چون دارایی های مزبور در صورت هر دو نسبت، جاری و دوره گردش وجه نقد قرار می گیرند باعث افزایش هر دو نسبت نقدینگی می گردد. اکنون در صورتی که تأمین مالی دارایی های فوق از محل تأمین مالی کوتاه مدت صورت گیرد، تغییری در نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد رخ نمی دهد. اما اگر تأمین مالی دارایی های جاری از محل تأمین مالی بلند مدت انجام گیرد، هر دو نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد افزایش می یابند. اما در این حالت تفسیر نسبت سنتی نقدینگی (نسبت جاری) و نسبت نوین نقدینگی (دوره گردش وجه نقد) متفاوت می باشد. در چنین حالتی نسبت جاری افزایش نقدینگی را نشان می دهد، در حالی که دوره گردش وجه نقد کاهش و بدتر شدن وضعیت نقدینگی را نمایان می سازد. هر گونه تغییر در شرایط واگذاری امتیاز به مشتریان، شرایط فروش، رویه های وصول مطالبات و یا تغییر در مقادیر موجودی ها، که موجب تغییر در مقادیر حساب های پرداختی و یا موجودی ها گردد، نیازمند اتخاذ تصمیمات مدیریتی جهت تأمین مالی این تغییرات می باشد.

وجود رابطه مثبت بین نسبت جاری و دوره گردش وجه نقد مؤید این نکته است که از تأمین مالی بلند مدت بجای کوتاه مدت جهت تأمین سرمایه در گردش استفاده می شود. وجود رابطه مثبت بین نسبت جاری به عنوان یک نسبت سنتی نقدینگی و دوره گردش وجه نقد به عنوان یک نسبت نوین نقدینگی از دیدگاه تفسیر نقدینگی، تناقض بین دو نسبت را در نمایش وضعیت نقدینگی می رساند و بیانگر این

موجودی های کالا استفاده کنند. این کار باعث کاهش دوره گردش وجه نقد شده و می تواند راه حلی برای رفع مشکلات نقدینگی باشد. همچنین استفاده از مدل های سفارش بهینه دارایی ها، جلوگیری از راکد ماندن وجه نقد می گردد. بنابراین استفاده از این مدل ها نیز پیشنهاد می گردد.

۳- پیشنهاد به پژوهشگران

انجام پژوهش های نقدینگی با سایر نسبت های مالی و فن های آماری دیگر، به ویژه شبکه های عصبی و فن های آماری ناپارامتریک غیر خطی، توصیه می شود.

پی نوشت

- ۱- استاد حسابداری دانشگاه شیراز
- ۲- کارشناسی ارشد رشته حسابداری و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد

- 3- Liquidity
- 4- Foster
- 5- Gentry et al.
- 6- Static
- 7- Dynamic
- 8- Richards and Laughlin
- 9- Spontaneous Financing
- 10- Besley and Meyer
- 11- Kamath
- 12- Lyyoudi and Mc Carty
- 13- Moss and Stine
- 14- Standard and Poors Compustat
- 15- Smith and Begemann
- 16- Johannesburg Stock Exchange
- 17- Han Shin and Soenen
- 18- Lyroudi and Mc Carty
- 19- Lyroudi et at
- 20- Lyroudi and Lazaridis
- 21- Charlton, et al.
- 22- Peching Order
- 23- Wang
- 24- Aggressive
- ۲۵- شاخص فراگیر نقدینگی = دارایی جاری تعدیل شده - بدهی جاری تعدیل شده
- ۲۶- شاخص تطبیق سررسید = (دوره پرداخت بدهی های جاری × متوسط فروش روزانه) / (دوره وصول مطالبات × متوسط پرداخت روزانه)

۳- بررسی رابطه بین نسبت های نقدینگی و نسبت های سودآوری نیاز به تجزیه و تحلیل های دقیق دارد. در صورتی که فرض شود از مدل های سفارش بهینه برای تعیین سطوح مختلف دارایی ها استفاده می شود، در این صورت هر گونه تغییر در فروش، باعث تغییر در سطح بهینه سرمایه در گردش می گردد. به عبارت دیگر، در هر سطح خاص از فروش، میزان خاصی از سرمایه در گردش باید نگهداری شود. اما تغییر در سرمایه در گردش به نسبتی کمتر از فروش انجام می گیرد. در صورتی که دارایی های جاری بیشتر از سطح بهینه سرمایه در گردش نگهداری شوند و یا این که بدهی های جاری کمتر از سطح بهینه سرمایه در گردش ایجاد شوند، به این معنی است که شرکت ها هزینه های عملیاتی بالاتری را متحمل می شوند (مانند هزینه های انبارداری، هزینه های ناشی از راکد ماندن وجه نقد و ...). در نتیجه موارد فوق سودآوری کاهش می یابد. وجود ارتباط مثبت بین نقدینگی و سودآوری، بیانگر این نکته است که شرکت های بورس اوراق بهادار هنوز در سطح بهینه نگهداری سرمایه در گردش قرار نگرفته اند و یا این که به هیچ وجه از مدل های بهینه نگهداری دارایی ها استفاده نمی کنند.

پیشنهاد

۱- پیشنهاد برای شرکت های بورس اوراق بهادار تهران

انجام تجزیه و تحلیل های مربوط به نقدینگی با توجه به این که عوامل مختلفی نقدینگی را تحت تأثیر قرار می دهد، قطعاً نمی تواند به وسیله تنها دو نسبت سنتی نقدینگی یعنی نسبت جاری و نسبت سریع انجام شود. بنابراین پیشنهاد می شود که شرکت های بورس اوراق بهادار تهران افزون بر این دو نسبت نقدینگی، از نسبت های نوین نقدینگی مانند دوره گردش وجه نقد نیز جهت تجزیه و تحلیل های نقدینگی استفاده کنند.

۲- پیشنهاد برای مدیران شرکت های بورس اوراق بهادار

یکی از بهترین راه های رفع مشکل نقدینگی استفاده از تأمین مالی کوتاه مدت جهت تأمین سرمایه در گردش است. بنابراین پیشنهاد می شود، مدیران شرکت ها تا حد امکان، از بدهی های جاری جهت تأمین سرمایه در گردش و به ویژه از

Foster, G. (1986). *Financial Statement Analysis*. Prentice - Hall Inc. Gentry, J.A., R. Vaidyanathan and H.W.Lee (1990). "A Weighted Cash Conversion Cycle", *Financial Management*, pp. 90-99.

Han Shin. H. And L. Soenen (1998). "Efficiency of Working Capital Management and Corporate Profitability", *Financial Practice and Education*, pp. 37 - 45.

Kamath, R. (1989). "How Useful Are Common Liquidity Measures?" *Journal of Cash Management*, pp. 24-28.

Lyroutdi K., D. Mc Carty, J. Lazaridis and T. Chatzigagios (1999). "An Empirical Investigation of Liquidity: The Case of UK Firms". Presented at Annual Financial Management Association, Meeting in Orlando.

Lyroutdi, K. And D. Mc Carty (1992). "An Empirical Investigation of the Cash Conversion Cycle of Small Business Firms", *The Journal of Small Business Finance*, Vol. 2., Pp. 139-161.

Lyroutdi, K. And J. Lazaridis (2000). "The Cash Conversion Cycle and Liquidity Analysis of The Food Industry in Greece" www. Ssrn. Com Moss, D.J. And B. Stine (1993). "Cash Conversion Cycle and Firm Size: A Study of Retail Firms", *Managerial Finance*, Vol. 19 Issue 8., Pp. 25-34.

Richards, V.D. And E.J.Laughlin (1980). "A Cash Conversion Cycle Approach To Liquidity Analysis", *Financial Management*, No.1., Pp. 32-38.

Smith, M. B. And E. Begemann (1997). "Measuring Associations Between Working Capital and Return or Investment", *South African Journal of Business Management*, Vol. 28., Issue 1.

Wang, Y. J. (2002). "Liquidity Management, Operating performance and Corporate Value: Evidence Form Japan and Taivan" *Journal of Multinational Financial Management*, number 12., Pp. 159-169.

۲۷- شاخص مانده خالص = (وجه نقد + اوراق بهادار قابل فروش - حساب های پرداختنی) / کل داری ها

۲۸- شاخص لامبا = (ذخیره اولیه + خالص جریان نقدی مورد انتظار) / انحراف معیار جریان نقدی

۲۹- دوره گردش وجه نقد = (دوره وصول مطالبات + دوره گردش موجودی های کالا) - دوره پرداخت حساب های پرداختنی

۳۰- دوره گردش وجه نقد تعدیل شده = (دوره تعدیل شده وصول مطالبات + دوره تعدیل شده گردش موجودی های کالا) - دوره تعدیل شده تأخیر در حساب های پرداختنی

منابع

منابع فارسی

تقفی، علی و سید عباس هاشمی (۱۳۸۳). "بررسی تحلیلی رابطه بین جریان های نقدی عملیاتی و ارقام تعهدی صورت های مالی آرایه مدل برای پیش بینی جریان های نقدی عملیاتی". مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، زمستان، صفحات ۵۲-۲۹.

جهانخانی، علی و محمد طالبی (۱۳۷۸). "بررسی و نقد انواع شاخص های نقدینگی شرکت ها". مجله تحقیقات مالی، سال چهارم، شماره ۱۳ و ۱۴، صفحات ۳۱-۶.

دستگیر، محسن (۱۳۶۹). مدیریت مالی. چاپ اول، مرکز چاپ و نشر کتب دانشگاهی خوزستان

شباهنگ، رضا (۱۳۷۳). "مدیریت سرمایه در گردش و بودجه نقدی (در چهارچوب بودجه جامع)". مجله حسابداری، سال نهم، شماره ۱۱ و ۱۲، صفحات ۹۲-۸۰.

نمازی، محمد و شکرآ... خواجهی (۱۳۸۳). "سودمند متغیرهای حسابداری در پیش بینی ریسک سیستماتیک شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار". مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، زمستان، صفحات ۱۱۹-۹۳.

منابع لاتین

Besley, S. And R.L. Meyer (1987). "An Empirical Investigation of Factors Affecting The Cash Conversion Cycle", Presented at The Annual Meeting of The Financial Management Association, Las Vegas, Nevada.

Charlton, W., T.C. Lancaster and J.L. Stevens (2002). "Industry and Liquidity Effects in Corporate Investment and Cash Relationships", *The Journal of Applied Business Research*, Vol 18., No 1., Pp. 131-141.